

**Moralizatie oft leeringe**

**I**n dat goen dat vur seit is  
van dē goenē die dese sunderse  
beschuldichē. **D**oe wort geleert  
dat nyemāt die in doet sūde  
is nyemāt oerdelē en mach wāt  
soe wie eenē anderē oerbelt  
in dat goen oft des gelicks  
daer hy seluē in schuldich is die  
vdoemt hem seluē daer in. **D**ar  
om eer wy iemāt oerdelē oft  
beryspē soe sullē wy ons cōsci  
encie ondersueckē. **H**oert wat  
die dochtelike **V**eneta daer af  
seit aldus. **I**erste soe bewise dy  
seluē guet alsoe suecke eenē an  
derē dyns gelicke toe maken.  
**D**iet oft u noch quaet biste en  
dan spaert die dyns gelicke  
syn. **E**n wt desen neu merckē  
syns selues gebreckē: soe wast  
in dē mynschē oitmoedicheit  
die ons geleert wort in dē dat  
**I**hūs hem neder neygede ned  
tor eerde. **W**ort meer als nyemāt  
dan rey synde oft rouwich vā  
allē doet sūde eyne anderē  
sal beryspē oft straffē: so sal  
hy dat eerste doen mit heyme  
lic tusschē hē en dē goenē dē hy  
berespt. **E**n eer hy hē berespt  
soe sal hy eerste aemerckē of  
die goen die toe beryspē is oit  
alsoe gestelt is dat hy daer wt  
gebekert wort of nyet. **I**tem  
of dat werck oit in hē seluē  
quaet en nyet toe onschuldige.  
**W**ant alst in twyfel staet soe

sal ment altyt hē interpreterē  
mit beste dan mit quaetste. **I**c  
hy sal merckē myt wat mey  
ninge dat hy eenē anderē beris  
pen wilt toe wetē. **O**ft wt my  
nē comt oft wt passie en omer  
dicheden.

**Gebet**

**O** guedertiere **I**hū die dat  
vrolikē in aūspeel begrepe vā  
oerē beschuldenerē guedertier  
lickē vloist hebste. **E**n van dy  
vdoemt in vrede ontferm  
hertelickē gelactē hebste. **W**ir  
dy here staet my aūspeelende  
ziel die soe duc wyle vā dy  
waerachtige brudegom ge  
scheiden is. **A**ls sy duc wille ge  
consentiert heuet dē in genin  
ge des aūspeellende viante.  
**D**ie consciencie en quade wē  
kē vroet hē my. **H**e en wilt  
myt oer nyet gaen mit oer  
deel. **E**n wilt myt gedynckē  
oere aelder quaetheidē ver  
loist vande vroegerē die  
sundige en schuldige ziel en  
laet oer cōsciencie in vreden  
van dynē beuēde oerdel ge  
absolueert. **W**ant dyn proper  
natuere is ontfermē altyt en  
genadich syn. **I**nd yt en is gen  
getael dynre ontfermhertic  
heit. **A**miē.

**Van sommē**

**I**c waerden waer om sy  
**I**hū steenē wolkē. **D**at lxxxviii en

**I**s die gebūde  
**D**ere **I**hūs dit wyl  
van hem vry hadde

laetē gaen soe warē sommige  
vande ioden daer op murmur  
errēde. **E**n die gebēdide **I**hūs  
oer hertē bekenēde die heuet  
hem hēde apēckē wille seghē  
dat hy macht hadde die sūde  
en mysdādē toe v'genē. **E**n hy  
heeft tottē iode daer synde en  
hem v'volgēde geseit aldus.

**I**ck byn dat licht

**A**der werlt toe wetē nae beyde  
die natuere. **W**ant nae syn  
re gotheit soe v'lycht hy die ziele  
van bynē. **E**n nae synre myn  
scheit soe leert hy dat leuen  
des mynsche toe wetē myt hei  
lige exempelē des leuens myt  
predicatie en myrāculē. **D**oe  
seide **I**hūs voort hnd soe wie dat  
my volget toe wetē my leere  
haldende die en wandelt myt  
m dūsterisse mer hy sal heb  
ben dat licht des leuens. **D**ie  
pharizee dyt hoerende hebbē  
tot **I**hū geseit. **A**n genes van  
du seluē getuychnisse en dyn  
getuychnisse en is myt waer  
achtich. **I**hūs die heeft hēp op  
geantwaert en geseit. **A**l ist  
dat ick getuychnisse gene vā  
my seluē. **I**t is waerachtich  
want ick weet wen ic by en  
werwaerts dat ic hēnē gae.  
**G**y en weet myt wen ic come  
byn werwaerts dat ic gae. **G**i  
die oerdelēde sūt nae dē vleis.  
**E**n ist dat ic oerdel of hemisse  
gene van heināt die selue is

waer achtich want ic en by  
myt alles. **A**der ic en my vād  
die my geseit heeft wy synt  
toe samen en myt malcande  
ren. **I**n v wet soe is doch ge  
sereuē dat der mysche getuych  
nisse waerachtich. **D**at is dat + 13  
getuychnisse dat wilcke meer  
dan van eyne gegēne wort  
dat is schuldich vur waerach  
tich gehaldē toe werde. **E**n nu  
is waer dat ic getuychnisse  
gene vā my seluē en my vād  
die myt my is hnd die my op der  
eerde geseynt heeft die geest  
getuychnisse van my toe we  
tē myt dat ic syn werckē en  
teckenē doe. **A**ldus ist getuych  
nisse genoch dat ic seghē dat  
ic dat licht der werlt by. **A**ls  
die iode tegen dese redēne wet  
en wisten toe seghē. soe vrach  
dē sy **I**hū aldus waer is dy  
vader. **D**oe antwaerdē hem  
**I**hūs aldus. **G**y en wet myt  
wie ic byn noch wie my vader  
is wiste gy wie ic byn toe we  
tē dat ic got en mysche by en  
dat myn vader in my is en  
ic in mynē vader. **G**y soldet  
licht als dan mynē vader  
wael kōnē. **D**ese waerde sprac  
**I**hūs tottē pharizee en scribe  
in eenē zaal of camier van  
dē tempel genoemt g'azofi  
laciū als hy in dē tempel was  
leerende. **D**ie mynsche woe  
v'stae ic dyt gy segt my vore  
te

dat **J**hūs in dē tempel op dese  
 tyt predictē en nu segdi dat  
 hy dese waerde sprack in ten  
 zael oft cammer van dē tempel  
 genoemt gryzofilatiū. **D**at  
 wilcke ic vstaec alsoe wy nu  
 seggē die sacristien van der  
 kerckē. **W**ant gelick inden  
 sacristiē die cleynodē vander  
 kerckē bewaert werdē. **D**oe  
 wordē doe ter tyt in die gryz  
 filatiū die cleynodē van dē tem  
 pel bewaert dese plaetse en  
 was geyn plaetse om toe pre  
 dikē. **S**criptura. **H**et valt  
 noch dnt wile dat groete  
 predickciētē twe of drie ser  
 monē doen op eyne dach. **E**n  
 als die gebūdiē **J**hūs syn  
 eerste sermoen des marthē  
 vroe dē volck gedaē hadde.  
**E**n dat hy die aūspeelster  
 van hem vlaetē hadde: soe  
 ist wael toe vmoedē dat hy  
 hem doe vtreck in dese gry  
 zophilatiē en dat die pryntē  
 en die groete geleerdē by hē  
 daer gecomē syn gewest. **E**n  
 dat sy myt onse hē. **J**hū vā  
 desen en ander materiē ge  
 disputeert of gesprackē heb  
 bē. **A**l ist dat die ewangelyst  
 om die cortheit wille dat en  
 meer ander dynge toe scrij  
 uen achter laet. **E**n woe wael  
 die gebūdiē **J**hūs aldus be  
 schaedē en vronē. die scribē  
 en pharizee die op hem hatich

+ hadt

warē wege sueckende om hē  
 toe doede. **D**oe en was nochtas  
 op dat pas niemant die syn  
 hande aen hem sloch want sy  
 tyt en vze noch nyet gecomē  
 en was. **E**n die gebūdiē here  
**J**hūs henet ander werf tot  
 hem luydē geseit. **A**ldus. **I**  
**E**ck gae en gy sult my wacht  
 ten en in uwe sūndē suldy ster  
 uē. **E**n al daer ick gae en moech  
 dy nyet comē. **D**ie iode die dat  
 nyet en vstondē die seide onder  
 luyge tot malcanderē. **O**f hy  
 hem seluē dan sal wille doede  
 want hy seit aldaer ic gae en  
 moechdy nyet comē. **O**f hy mēt  
 ons toe ontloepen dat wy hē  
 nyet en solden moegē crige.  
**D**ie gebūdiē **J**hūs die oere  
 meynge en gedachte bekende  
 die heeft tot hem luydē geseit.  
**G**y sydt van benedē toe wete  
 van der eerde en vā d' werlt  
 doende werltlike wercken.  
**M**er ic byn vā hanc toe we  
 ten wille hemel en nyet vā de  
 ser werlt. **I**ck heb v geseit dat  
 gy in uwe sūndē steruē sult  
 ist dat gy nyet en geloeft dat  
 ict by toe wete dat licht der  
 werlt daer ic v vore af geseit  
 heb. **D**ie iode dnt horende die  
 seide weder tot **J**hū. **W**ie bistu  
 dan **J**hūs die antwoerde aldus.  
**D**at begynsel die myt v spreck  
 recht oft hy seggē wolde. **I**ck by  
 die goen in wē dat is al dat is

En wt wen alle dynck sy be  
grusel heeft en sonder wens  
dat myt en is **Wort** **h** seide  
hy **Ick** heb voel van v toe sprec  
ken en toe oerdelē en daer  
om die my gesent heeft die is  
waerachtich en dat goen dat  
it van hem gehort heb dat is  
het wilck ic als mysche vā my  
gotlicheit vstaen heb dat sprec  
ke ic **En** ic segge myt mynen  
mynscheitkē monde der werlt  
toe wetē den mysche id werlt  
en die werltliche leuē **Op** dat  
sy my geloene **moegē** sullen  
en by dē ewelickē fullē moegē  
leuē **En** woe wael die gebēdi  
de suete hē **Ihū** hem kyden  
genoch was vclaerende dat  
hy die soen gatz was die ewi  
liche een myt gade den vader  
gewest is **En** dat hy mytten  
seide dat got syn vader was  
soe en vstondē sy dat nyet **En**  
daer om seide hy vort sprecke  
de van synre toe comēder pas  
sien aldus **Als** gy des mysche  
soen vheue sult hebē toe wetē  
den cruce: dan suldy bekenē  
die sōmpgē van v m dē geloe  
ne dat ic byn toe wetē **xpus**  
gades soen **Die** als ny nyet  
en werckes wt my seluē toe  
wetē als mynsche **mer** dat ic  
wercke en spreckē wt mynē  
vader die in my is in alle mā  
niere gelick syn heilige geest  
my dat leert en in geeft **Wat**

die my gesant heeft toe wetē my  
vader die is altyt by my **Want**  
hy is dūschenden van my toe  
wetē want hy en ick syn een  
got **En** hy en sal my nimmermer  
laetē want ic byn altyt werckē  
de dat goen dat hem behaegē  
liche is **En** dyt seggende soe  
hebbē voel vande volcke daer  
synde en dyt horende i hē geloeft

**Totē wylckē** **D**  
die gebēdide **Ihū** seide vort  
aldus **Ist** dat gy blyft in myn  
sermoene toe wetē tot mit eyn  
de toe en die wael onthaldet en  
daer nae werdit myt volstaē  
dicheit **Doe** suldy dan my waer  
achtige discipulē wesen **Ind** gy  
sult die waerheit kēnē toe wetē  
my en mynē vader **En** die waer  
heit die sal v vloesen toe wetē  
van des duuels genackemisse  
vā alle quaet van die ewige  
vdoememisse en pynē der helle  
**Sōmpgē** vande iode dyt hore  
de die hebē tot **Ihū** geseit **Wy**  
synt van abrahams saet toe  
wetē vā abrahā gecomē en wi  
en hebē nye pemat gedient  
of eygen geweest **Woe** coemstu  
van toe seggē dat wy vry sul  
len wesen **Ist** dat wy dī waer  
de en leere onthaldē **Die** gebē  
dide **Ihū** antwoerdē en seide  
**Wur** waer wur waer soe seg  
ic v dat soe wte sinde duet hy  
wort myttē eyn eygē knecht  
der sinde **Die** mynsche **Woe**

sal ick dyt vstaen **S**criptura  
**I**ck wylt dy segge sich alle my  
sche die werde vry gebaeren  
hebbende oere vryen wille **E**n  
gnet oft quaet toe doen: **I**nd  
soe voel toe meer ~~got die he~~  
**G**ot die heuet des mynsche na  
tuer alsoe gemact dat een my  
sche ter stont als hy gebaeren  
is myet en heeft syn volcomen  
vstant **O**p dat hy ter stont ges  
oersake en sal hebij om toe  
moeghe sundige **M**er hy laet  
de mynsche op wassche va da  
ge toe dage in syn vstant op  
dat hy sal leere moeghe gnet  
doen en die sinde toe schonwe  
**E**n waneer dat die mynsche su  
diget soe treet hy tot syn vryheit  
**I**nd wort mytte sinde in soe da  
mge schyn gebonde: soe waer  
hy gnet die sinde en die laste  
vande sinde blyft hem altyt  
by: **I**nd die sinde treet hem  
totte in den af gront der helle  
**E**n daer om soe is daer wael  
op toe lette dat waneer die  
mysche sundiget tot eynger  
vleschecker genochte **A**ls on  
cuytheit gulsicheit traechheit  
of om ydel inwendige genoch  
te **A**ls hoedie oft ydel glorie  
oft tot wretheit van haet en  
myt: dat dese cleyn genochte  
en quade passien haestheke  
vstaen **M**er die pyne v sinde  
die blyuet ewelike duerende  
**T**en sy dat hy die aflegge myt

berouwe penitencie en bichte  
**E**n om dyt wael toe vstaen  
soe menich syns die mynsche  
sundiget: **D**oe menich syns  
woet hy der sinde eyge **D**aer  
om seide die gebindide **I**hus  
totte iode wort willende hem  
huyde toene dat sy **A**brahams  
guede rechte op kynderen myet  
en ware mer eyge en bastner  
den **D**ie eygen dienst knechte  
die en blyuet in des heren huy  
altyt myet gelick des heren ko  
deren doen toe weten al ist dat  
sy gelick den kynderen mit dat  
huyt oers ~~vaders~~ heren een tyt  
woenachtich syn: me mach  
sy vstekē totte huyt **M**er die  
soen vande huyse die blyuet  
als erf genaem mit ryck syns  
vaders **A**ldus soe vstaet wat  
al ist dat die sinde als kerf  
ten mysche **E**n als een soen  
vander heiliger kercke em  
tyt in die heilige kercke is bly  
uende toe weten **A**lsoe lange  
hy hier opter eerde leuet hy  
en blyuet daer myet in als  
hy sterft **N**och hy en gebruyt  
die erfayse des gebindiden  
**I**hus en synre passie myet **M**er  
hy valt myt synen sinde wel  
eygen dat hy is in die ewige  
pyne **E**n daer om seide **I**hus  
**I**st dat v die soen als macht  
van synen vader hebbende ver  
loeffet va nwe eygenscop en  
van toe weten myt synre passie

soe sult gy waerachteliche van  
 syn **Ick** wet wael dat gy abra-  
 ham's kynderē syt toe wetē  
 by natuerlike af comst **Mer**  
 syn guede waerachtige kyn-  
 deren en sydy myet want een  
 waerachtich soen die volget na  
 synē vader toe wetē synē gue-  
 dē werckē **Abraham** die volch-  
 den myns vaders leere en ge-  
 bot dat wilck gy out schuldich  
 syt **Mer** al ist dat ic v segge  
 en leere myns vaders gebae-  
 den **Jud** dat goen dat ic van  
 hem gesien heb toe wetē inder  
 ewichheit gy en wilt sy myet ot-  
 fange **Mer** gy suet en begeert  
 my toe doede doende die wer-  
 ken van mīe vaderē daer gy  
 van getomē syt die wilcke ge-  
 woenteliche syn die pphete toe  
 doede **Als** sy sy van oerē suide  
 straeftē **Die** iode seide weder  
 tot **Ihm** **Onse** vader is abrahā  
 geweest **Ihūs** antwaerde wed-  
 hem luyde seggende **Indi** dan  
 abrahā's kynderē soe duet  
 abrahā's werckē **Oft** hy seg-  
 gen wolde besiet wael wat gy  
 segt doet gy abrahā's wer-  
 kē dan gy suet my toe doede  
 die v die waerheit byn segge-  
 de **Die** ic van mynē vader ge-  
 hoert en ontfangē heb oerdest  
 v seluē syn dat abrahā's wt-  
 ken **Abraham** en haest dat  
 myet gedaen abrahā en hef  
 v dat myet benalē noch geleert

**Mer** neinseide hi gy duet mīes  
 vaders werckē toe weten des  
 duels **Die** ioden seide weder  
 om wy en syn butte **Die** wet  
 en edytē staet myet gebaeren  
 wy hebbē alle gader eenē vad-  
 toe wetē got **Die** gebū dide **Ihūs**  
 seide hier op aldus wert sake  
 dat got v vader weer sonder  
 twyuel gy soldet my mynē en  
 hef hebij want ic wt gade ge-  
 tomē en gesprake byn **En** myet  
 wt my seluē mer hy heuet my  
 gesent toe wetē hier op der eer-  
 den om dē mynliche toe vloesse  
 en in den wech der waerheit  
 toe leyde **Waer** om en bekende  
 my sprake myet anders dan  
 om des wille dat gy myn  
 sermoenē myet hoerē en moe-  
 get toe wetē myt guder her-  
 tē **Mer** gy syt wtte duuel mīe  
 vader getomē toe wetē by nae  
 volge **Jud** gy wilt die beger-  
 ten mīes vaders doen toe we-  
 tē om my toe doede **Die** duuel  
 was manslachtich mit begyn-  
 sel vander werlt toe wetē dē  
 alre eerste mīsche myt synē  
 quaede raet vleidende en die  
 onsterflichheit afnemēde **En**  
**Caym** daer toe raede dat hy  
 synē broder **Abel** doet sloech  
**Hy** en blyft myet lange mī-  
 waerheit dat is in gehorsam-  
 heit tot gade al was hy van  
 eerste in groter perfectie ge-  
 schapē **Want** hy viel ter stont

in houde gelic ghy doet en hy is  
liet ~~die ewige waerheit en waert~~  
vol loefgen en bedrochis want  
in hem en is geyn warheit  
**D**aer in dat ghy hem wael ge  
licht en volgt **A**ls die duvel  
hecht soe sprekt hy die lofge myet  
wt yemat in geue mer wt  
hem selue **W**ant hy en sy va  
der lucifer die syn logenach  
tich en contrarie der ewiger  
waerheit die got is **E**n want  
it v die waerheit segge toe  
wete die ewige waerheit selue  
synde daer om en geloefdy  
my myet **R**echt of hy seggen  
wolde ghy soldet my billic ge  
loeuē want it bewise en vol  
brenge al my worde mytte roke  
**D**ort seide hy om  
syn onoselheit toe toenen en  
om oer boesheit toe openbaer  
en aldus **W**ie yster van v  
myden toe wete vur die  
wilke it myn gotlike teyke  
ne gedaen heb **D**ie my be  
rupsē mach van enger sun  
den **O**f hy segge wolde **W**at  
ist dat ghy my doede wilt  
soe toent die sūde daer by  
dat it de doet vdiēnt hebbe  
**E**n want ghy dat myet gedoe  
en cont ist dan dat it v die  
waerheit segge waer om  
en geloefdy my myet **E**n dan  
af soe bewist hy die sake  
seggende **D**oe wie dat wt  
got is toe wete by mynen

en gelicheit des wils die hoert  
myn styme en dat woert gatz  
toe wete geern mytter herte  
**O**er die goen die geyn myne  
en heeft gelicke die iode doe  
die en moegē dat woert gatz  
myet aen horen **D**aer om sei  
de **I**hus **O**m des wille en hor  
dy myn waerde myet want  
ghy wt gade myet en sydt toe  
wette geyn myne tot gade  
dragende **A**ldus en hebdi gey  
begeerte tot my noch tot my  
leere of waerde oft hy segge  
wolde **A**ldus soe sydi des du  
vels kynderē wael vstaende  
myet witter natuerē mer als  
volgers van synē quaden  
raet en in geue **I**n wilcken  
waerde xpi soe mach en ne  
gelick dan syn consciencie  
wael proeue oft hy wt got  
is of myet **W**ant wie dat  
waert gatz geern hoert die  
wilke vmaent dat ewige  
leue toe begerē **D**ie begeerte  
des vleischs en die glorie der  
werlt toe vsmade en dat sel  
ue geern mytte wercke vol  
brenge geen syns en sal hy  
twyuelē hy en sy wt gade **M**er  
wie dat waert gatz vsmact  
toe hore oft daer nae toe wē  
ke die en is wt gade myet  
**D**ie iode dyt hoerende en v  
wonderēde dat **I**hus alle oere  
herdly luyde wael kenēde myet  
willende begrippe dat dat sel  
**L**uc

wt gade comende was oft soud'  
 got nyet gescheen en mochte mer  
 vkeerende alle dat guet int qua-  
 de **E**n want die suete **I**hus als  
 hem toe kene gaf dat sy gades  
 kyndere noch **A**brahams op rech-  
 te kynderen nyet en ware **M**er  
 dat sy des dunels kynderen waer  
 en ind want sy daer teghe nyet  
 segge en conde myt redenē: soe  
 hebbe sy **I**hus aengeshaen myt  
 spytte waerde in deser man-  
 ere **E**n hebbe wy nyet wael ge-  
 seit toe wete dattet waer is dat  
 du een samaritnen biste: dat  
 is eyu afgesnede mā vā der  
 gemeyne wet **D**ie ons by  
 moyses en den pphete gesene  
 is **E**n dattu de dunel byne heb-  
 ste oft sy segge wolde **D**u duetst  
 by hulpe vande dunel teiche-  
 ne ind die dunel en nyemant  
 anders die geest dy onse me-  
 nge toe vstaen **D**ie gebū dide  
**I**hus die heeft desen iode sacht  
 moedelickē geantwort he toe-  
 nende: dat hy mytē dunel nyet  
 en was werckende seggende  
**I**ek en heb geene dunel byne  
 mer ick eer myne vader toe we-  
 ten syne cracht tonende in den  
 myrakelē en hem al toe schriene  
 de **E**n gy hebt <sup>in</sup> onteert toe we-  
 ten den dunel dat toe serpuende  
 ind gy onteert hem **I**ek en suet-  
 ke nyet myns selues glorie en  
 eere toe wete gelick als gy doet  
**M**er it suetke die eer en glorie

myns vaders want hy is die  
 goen die die eere en glorie vā  
 den myschen is begheert **D**e **E**n  
 hy sal gerecht oerdel an mye  
 luyde geue **O**f gy hem en syne  
 soen recht geert hebt of nyet  
**D**u sal eyne ygelicke lonē nae  
 dat goen dat eyn ygelicke in  
 my gedaen sal hebbe **E**n daer  
 om seg ick v vurwaer vurwaer  
**D**oe wie dat myn sermoene  
 en waerde sal haldē toe wete  
 myt myne en daer nae wert-  
 kende **D**ie en sal in ewichheit  
 den doot nyet smake: dat is  
 die bitterheit der ewiger doot  
 mer hy sal ewelickē lenē **D**ie  
 iode die dyt hoerde: vstonden  
 dyt vander tytlicker doot en seyde  
 weder tot **I**hus **D**u bekene mi  
 dattu de dunel byne hebste  
**W**ant abraham en die pphete  
 die syn doot en gestorue en du  
 segste **D**oe wie myn woerde  
 en sermone hoert die en sal  
 nyet sterue: bistu meere dan  
 onse vader abraham en dan  
 die pphete die alle gader ge-  
 storue syn wen wilstu dy sel-  
 ue mackē **I**hus die antwaer-  
 de hem luyde weder seggende  
**I**st dat it toe wete sonder my-  
 ne vader my selue als mysche  
 vheffe of glorie en lof suetke  
 soe en is myn glorie in de nyet  
 mer ydel **W**ant sulcke glorie  
 solde vgenckelickē en tytlickē  
 wesen **O**ft hy segge wolde **I**ek

en suecke geyn werltliche glo-  
rie mer ic suecke die glorie dat  
is eere prijs en lof myns vad-  
ders **E**n myn vader is die gey-  
die my glorificeert toe weten  
by den goetlike tekenen en my-  
rakelen: den wilck dat gy seg-  
get dat hy v vader is toe wetē  
by mynē en nae volge dat  
wilcke soe myet en is **W**ant  
gy en hebbe myet gekent toe  
wetē als **I** gy schuldich syt **M**  
er ic heb hem gekent en ic  
weet hem **E**n of ic seide dat  
ic hem myet gekent en hadde  
soe solde ic loegē achtich syn  
gelick gy syt **M**er ic kene  
hem wael en syn warde en  
sermoenē die halde ic **A**braha  
die v hief hem in vronde dat  
hy myn tyt en dage sien sol-  
de **E**n hy heeft sy gesien toe  
wetē in den geist: **I**nd woe vā  
hem en wt syn geslechte ge-  
baerē solde werde die soen gatz  
Die alle werlt myt synre doot  
vander ewiger doot vloessen  
solde **D**ie iode die **J**hus myet dā <sup>woord</sup>  
vleischelike en tytliche en ver-  
stondē of vstaen en woldē: die  
seiden **D**u en hebste noch geyn  
vyftich iare solde abraham  
gesien hebbe oft solde abrahā  
dy gesien hebby: **W**ant hy om-  
trynt twe dusent iare doot ge-  
west is **O**ft sy seggē woldē dat  
en mach myet wesen **I**t is smoe-  
gelike **J**hus die antwaerde

hem luyde en seide **W**ur waer  
wur waer seg ic v **E**n **F**er  
dat abraham gemaect was toe  
wetē tytlich senē ontfangen  
de **D**oe byn ic toe wetē nae my-  
re goetheit emich soen en clae-  
heit gatz myns vaders myt  
hem en onschende vā hē **A**ldus  
hadde die gebūde **J**hus in  
synre goetheit abraham toe  
mende gesien en wur sien en  
abraham hadde hem toecōmē  
de gesien mytter ogē siens  
herte **D**ese vmaledide iode en  
hebben dese waerde van **J**hu  
myet moegē vdrage **M**eer  
mytē dat hy hem selue gatz  
soen seide en vclaert toe syn  
**D**oe hebby sy wur hē genaemē  
dat hy by desen gade blasphe-  
merende was **E**n want die  
ioetsche wet is inlydende dat  
mē die goen myt steynē doot  
werpē solde die got blasphe-  
merende **E**n want sy dat hoest  
vander wet warē en selue de  
se waerde aen hoerē de **D**oe  
lietē sy hem doencē dat sy **J**hu  
als openbaer sunder in dat stuck  
sonder manier van insticien  
wael steenē en doede mochte  
**A**ldus namē sy steenē d **J**hu  
daer mede doot toe werpē **D**ie  
gebūde **J**hus dat siende en  
woe wael dat hy sy myt eenē  
waerde wael hadde moegen  
doen vsynckē in der hellē **D**ie  
heeft syn viandē myt sadistmo-

dichheit wille vryne: ons alle  
 exempel genende van lydsae-  
 heit en oitmoedicheit. **E**n hy  
 heeft syn mynscheit bedect en  
 synck mytten witte tempel en  
 want syn tyt van steruen noch  
 niet gecome en was. **E**n soe  
 en wolde **I**hus he selue niet  
 wrecke noch syn viandē niet  
 vryne mit machte mer mit  
 oitmoedicheiden. **M**ora-  
 lizatie oft leerminge

**O**p desen exempel soe heeft  
 ons die mynlike he **I**hus ge-  
 leert dat wy de toren der vry-  
 de stede genē sullē. **E**n dat wy  
 die wreetheit der quader my-  
 sche vhen sullē alsoe voel als  
 wy conē sonder perikel d' doch-  
 de. **D**aer om seit **G**regorius  
 aldus. **W**at sprekēt o **I**hus  
 in dyt exempel anders dan  
 dat wy de toren d' houder  
 mynsche oitmoedelike vdra-  
 ge sullē. **I**ac oit als wy die  
 sūde moeghe weder staen  
 Die myselje auidynckie mit woe  
 groeter oitmoedicheit dat  
 hy vhen sal den taern syns  
 enen naeste. **I**st dat got hem  
 selue bedekkende geulowen  
 is heeft den mont der taern  
 ger iode. **D**aer om seit hy soe  
 en sal hem nyemant op rechte  
 tegen die ontfange lastere  
 oft spyticheiden: nyemant  
 en sal smade vnr smade wed-  
 genē. **W**ant by der gothick

naenolginge soe ist glorioser  
 dat onrecht al swygen de toe-  
 vhen: dan mit antwoerden  
 toe vryne. **D**oe vweet ons dā  
 in alle desen die sūte **I**hus  
 tot exempel der lydsamheit  
 en der sachtmoedicheit. **W**at  
 al wast dat hy duck wille  
 die iode leerende haerdelic  
 oft scerpelic berispte noch  
 tans en antwoerde hy nye  
 beroerlick noch scerpelic de  
 geyne die hem mit haerde  
 waerde en wercke aē gyn-  
 ge: ons daer by leerende alsoe  
**C**risostomus seit dat geyne  
 toe wrecke dat got aen gaet  
 mer niet dat goen dat ons  
 aen gaet. **D**aer om dat **I**hus  
 doe den iode hadde moegen  
 antwoerde mytter waerheit  
 dat sy selue de dunel in had-  
 de: **D**oe en wolde hy dat niet  
 doen mer dat selue quaet  
 dat hy in hem lypde beken-  
 den toe syn: dat swich hy v-  
 duldelike om ons naenolge-  
 liche lydsamheit toe toene  
**O**p dat wy alsoe dūc wille  
 als wy van onse ene naeste  
 onrecht lyde. **D**an oere lyp-  
 de quaet oit vduidlich v-  
 swyge op dat alsulke cor-  
 rectie niet en schyn toe ft-  
 spruyt wt myne mer wt  
 haet. **E**n in desen seit daer  
 om **G**regorius dat onse hou-  
 die beschemt wort die wilcke

ist dat sy lichtelickē wort ge  
ruert swaere orecht oft smat  
heit geest sy weder dan sy ot  
fangē hadde dat selue quaet  
duet sy dat sy v̄mach **E**n sy  
dreyget toe doen dat geyn  
dat sy nyet en v̄mach **G**ebet

**H**ere **J**h̄u x<sup>o</sup> die ons v̄wet  
kes toe hoerē dat woert gatz  
leert ons smatheit en orecht

**G**lorie v̄drage eyge nyet suecken  
die waerheit des leuens der  
rechtv̄dichheit en der doctri  
nē om scandalermige toe  
schonwē nyet achter toe lae  
tē van predicatiē nyet af  
toe laetē om sinade en on  
recht **J**h̄u v̄ste waerheit  
guetheit rechtv̄dichheit ont  
fermherticheit myldicheit  
suūheit soberheit oitmoedic  
heit myne die gesteent wor  
des **E**n v̄borgē wordes vā  
den loegen achtigē quade  
orechtv̄dige ongenadige  
gurengen oswaerē ontuyf  
sche hōndige en haetige  
mynsche en gaet nyet wt  
den tempel mynre ziele  
nu noch in der ewich **A**ij

**W**an den gebaerē blinde  
**D**at **J**h̄u en **A**

**E**n de gebindide **J**h̄u  
witten tempel gaen  
de: soe sach hy daer  
eenē blinde syten die blynt  
gewest was vande dage syn  
re geboerte **E**n **J**h̄u discipu

len brachde hem seggende  
**O**ester wie kenet gesundi  
get dese mynsche my of syn  
alderen dat hy aldus blynt  
gebaerē is **O**f sy seggen wol  
de meester comt dat wt pla  
gen vande alderē of vā dese  
mynsche dat hy blynt gebaerē  
is oft wt synē selues sunden  
toe wete die erfsunde **W**ant  
eer hy gebaerē was soe en had  
hy selue geyn sūde gedaen  
**J**h̄u antworde hem hyden  
seggende **O**ch dese mynsche en  
noch syn alderē en hebben ge  
sundiget toe wete waer om  
dat hy aldus blynt gebaerē  
is **M**eer yt is geschiet op dat  
dierwerckē **J**h̄ades in hem getont  
sulle werde **J**ek moet werckē  
syn werckē: soe lange dattet  
dach en tyt is **D**ie **dach** sal cō  
mē dat nyemant en sal moe  
gē werckē toe wete nae dyt  
leuē en sal nyemant v̄dient  
licke werck moegē doen **E**nde  
daer om soe lange als it hier  
byn: soe byn it dat licht der  
werlt: soe sal die werlt by mī  
nē waerde en werckē v̄licht  
werde **E**n dyt seggende soe is  
hy tot desen blinde mī gegaen  
ind hy heeft wt synē monde op  
die eerde gespogē mackende  
van synē spekel en van die eer  
de wat sluyt oft leemb **E**n dat  
in eyn teickē dat hy als got  
vā sluyt oft leem vāder eerden

Adam den eerste mynische gematt  
 hadde **E**n hy heeft myt deser  
 eerde of myt dese slyt den blo  
 den syn oge bestreke en seide  
 totte blinde **G**anck en wassche  
 dyn ogen int water van syloc  
**E**n die blinde ma die heeft alsoe  
 gedaen en hy is weder om siende  
 gecome **D**yn gebueren en ander  
 luyde die hem toe vorē blynt  
 gesien hadde sittende vnr den  
 tempel om aelmyssen bydden  
 de **D**oe seide sy tot malcanderē  
 en is hy dyt myet die vnr den  
 tempel sittende was en ael  
 myssen biddende **D**omyge sei  
 de dat hy dat was: die anderē  
 seide contrarie en dat hy dat  
 myet en was en dattet ey mid  
 hem gelikkende **H**y dyt hoere  
 de seide **I**ck byn die selue blynt  
 daer hy af spreect en die vnr  
 den tempel saet **D**ie luyde vrad  
 de hem weder om woe hy sien  
 de geworden was of wie he  
 siende gematt hadde **H**y ant  
 woerde hem en seide **D**ie mā  
 die **I**hus genoemt is die mat  
 ten slyt en bestreect myn ogen  
 daer mede **E**n hy beuael my  
 dat **I**ck gaen solde aen dat  
 water van syloc en dat ic my  
 daer in solde wassche **J**nd ick  
 heb soe gedaen: en ic sye **E**n  
 sy vrachde hem **W**aet is dese  
**I**hus hy antwoerde wed **I**ck  
 en wettes myet **E**n mytte soe  
 hebbe sy desen mā die blynt

geweest was geleit vnr den pha  
 rizeen **a**lst fater dach was  
 als **I**hus dat slyt gematt en te  
 blinde syn oge geapent hadde  
**E**n die pharizeen die hebste weder + **h**  
 gevraget woe dat hy siende ge  
 worde was **E**n hy heuet totte  
 pharizeen geseit **D**y was slyt  
 mackende en my op myn ogen  
 leggende en ic wiessech sy en ic  
 sye **E**n somyge van desen pha  
 rizeen die seide **D**ese man en  
 is myet van gade want hy te  
 fater dach myet en viert **D**  
 myge seide woe solde oemich  
 sundich mysche dese teckenē  
 moegē doen **D**oe dat sy twe  
 drachtich en v'scheidē waren  
 in v'stande vā desen **E**n sy sei  
 de weder tot desen die siende  
 gematt was: wat segsta oft  
 v'staetstu vā hem **D**y antwaer  
 de hem luyde seggende **I**ck ge  
 loene dat hy een pphet is **D**ie  
 ioden aldaer sittende en gelof  
 dens myet dat hy blynt ge  
 weest had en nu siende gematt  
 was **E**n sy seynde om de vader  
 en moder van desen blinde  
 en sy vrachde hem **I**s dyt w  
 soen den hy segget blynt gebaer  
 en toe syn: **W**oe comet datt hy  
 nu siet **D**yn alderē die antwoerde  
 den pharizeen en seide **W**on we  
 te wael dattet onse soen is en  
 dat hy blynt gebaere is ge  
 weest **A**der woe dattet comt  
 dat hy nu is siende dat en wetē

wy myet. **E**n wie dat hem syn  
oghe op gedaen heeft dat en we  
ten wy oit myet. Vraget hem  
hy henet synen alder toe wete  
van vstande laet he sprecke.  
**E**n dnt seide sy want sy ontsage  
die here. Want sy doe toe same  
gestate hadde: dat soe wie **I**hy  
seggende. **W**ater xps toe wese  
dat is messias dat me he wot  
syn agoghe werpe solde. **G**elick  
als men nu die gebane mysche  
wotte kercke vstoet. **D**aer om  
seide sy vraget hem want hy  
syne iacere henet op dat sy m  
oere worde myet begripen  
en solde werde. **D**ie pharizee  
die riepē daer om de blynt  
gebaere man weder tot hem  
hyde: en seide tot hem. **G**oest  
gade lof. **R**echt of sy seggen  
woldē: segget ons die waerly  
wy wete dat dese man ey sun  
dich mynsche is. **E**n hy antwar  
de weder totte pharizeen seg  
gende. **O**f hy eyn sunder is  
dat en wet ik niet. **M**er ic  
weet wael dat ic blynt was  
en dat ic nu siende byn. **D**u sei  
de weder tot hem. **W**at heeft  
hy dy gedaen woe heef hy dy  
oghe apen gedaen. **D**u ant  
worde seggende. **I**ck heb v nu  
gehad seit gehadt. **W**at wil di  
meer hoere. **W**ylhy syn disci  
pule werde. **R**echt of hy segge woldē  
**G**y vraget soe van hem en va  
synē straet wil dy syn naevol

gerē werde. **D**ie pharizeen dnt  
hoerende die hebbe desen man  
qualicke toe gesprackē en ver  
malediden hem seggende. **W**est  
syn discipel: wy sy mo  
ses discipulē: wy wete dat  
got tot moyses gesprackē heeft.  
**M**er wen dat dese man is  
toe wete. **I**hy des en wette m  
myet of nu hy is. **D**ese mā sei  
de weder totte pharizee. **D**nt  
is een wonder dat hy niet  
en wettē vā wen hy is. **I**nd  
hy henet omerē myn ogen  
apen gedaen. **W**y wette noch  
tans wael alle gader dat got  
die simbers niet en vhoert.  
**M**er die goen die got oeffene  
en synē wille doen die vhoert  
hy. **R**echt of hy seggen woldē.  
**G**y moecht wael wette of hy  
wilt dat hy van gade getome  
is. **W**ant hy duet gotlike wt  
ke soe dat got myt he is ende  
dat got hem vhoert. **W**ant  
it en is nye gehoert synt dat  
die werlt gestaen heeft dat  
nemāt op dede die ogen des  
goenē die blynt gebaere is ge  
west. **D**an dese **I**hy en wā  
hy van gade myet hyen solde  
dnt myet moegen doen. **D**u sei  
den weder tot desen man. **D**u  
die in sundē gebaere biste toe  
wette die aūmyt die sundē  
geplayet biste geweest: du wil  
ste ons leerē. **R**echt of sy segge  
woldē. **D**u biste een vsmact

mynsche **E**n gepaetlyt **V**on  
 syn roys en geleert roe bistu  
 soe vermetel dattu ons wils  
 leere **E**n mytte soe hebij sy he  
 wter synagoge geworpen  
 ghelyc als vbanē synde **D**ie  
 gebū dide here **I**hus dit horen  
 de en desen mā genonden heb  
 bende: soe heeft hy tot he ge  
 seit aldus **B**eloefstu inde soe  
 gatz **D**ese mā seide weder tot  
**I**hus roe bistu he die my dit  
 vraget op dat ic in hem ge  
 loene mach **E**n onse he **I**hus  
 die seide totte man **D**u hebste  
 hem gesien en die mytti sprac  
 hy ist: **I**nd dese mā die heeft tot  
**I**hus geseit **I**ck geloene heer  
 hy bekende en geloefde **I**hus  
 toe syn waerachtich got en  
 mynsche **W**ant hy viel neder  
 op der eerde en aenbete **I**hus  
**E**n onse he **I**hus **B**  
 heeft weder totte man geseit  
**I**ck byn inder werlt getome  
 op dat alle die goen die nyet  
 en syn toe wete oitmoedige  
 mytsche die he selue nyet en  
 rekenē toe wesen **M**er die  
 die medechu snecke dat sy sul  
 le syn toe wete dat sy vlicht  
 sullē werde by den geloene  
 on mwendige vstande der  
 waerheit **E**n die goene die  
 sien toe wete hoūdich en en  
 gen wyse mynsche die groet  
 genoelle van hem seluen  
 hebbe **I**nd die scrifturē sien

nyet wt myne en om den wil  
 len gatz toe kene en daer nae  
 toe leuen **M**er om geert toe  
 werden dat sy nyet en sullē  
 sien mytte vstande dat goente wete  
 dat die heilige scrieffe begre  
 pen heeft hebbe **K**etlyt oft hy  
 segge wolde **D**ie phariseen  
 en scribe die hebbe dy berispt  
 seggende **D**attu in sunden  
 gebare biste en dattu nyet  
 en wetes **I**nd sy wane dat  
 sy alleyn roys syn en die  
 scriften vstaen: dy als onoesel  
 synde hebbe ic vlicht aen hys  
 on ziel **E**n dese hoūdige dwa  
 sen vharde mynsche: die sullē  
 in oere dwaesheit vblint  
 blyne **I**nd dat selue licht vā  
 vstaent dat sy hebij daer in  
 sullē sy vblint werde **E**n  
 als die gebū dide **I**hus alle dyt  
 tegens desen blynde man  
 seide: soe ware daer by somp  
 ge vande pharzee: die tot  
**I**hus seide **D**yn roys dan blynt  
**I**hus antwoerde hem luy  
 den seggende weert soe dat  
 gy blynt wert: soe en solden  
 geyn sunde hebij toe weten  
**W**aert dat gy nyet geleert  
 en wert en die scrifturen  
 en phetie nyet gelesen en  
 geleert en hadt **D**oe en waer  
 v soe voel nyet toe wytte noch  
 toe enssche noch v sunde en  
 soldē soe groot nyet syn **M**er  
 nu segget gy toe wete houet

delickē dat gy siet dat is dat gy  
die scriffuren weet en soe bly  
uet in uwe sūde: dat is sy en  
werde niet vgenē. En in die blōt  
heit uwe ongeloeuē soe blyuet  
gy vhaert en vsteent sonder  
rechte bekēnisse der waerheit

**D**ie mynische **M**u moit ic om  
mer vragē wat dyt water  
was van syloe en waer om die  
gebūdide **J**hūs desen blinden teckenē

**I**ek wilt dy seggē. Aende voit  
des berchs van syon gaende  
neudat dal van iosaphat: soe  
was een fonteyne genoemt  
syloe. Die wilcke som tyt snete  
water was genende. En niet  
veern van daer soe was een  
plaetse in maniere van eenē  
staende water oft bat gemat  
daer dat water van deser fō  
teyne in loepende gehalden  
wart. En dyt water wort twe  
synē in der scriffurē genoemt  
want som tyt wort st genōet  
die piscine en som tyt natato  
rium. En op dat dyt groete  
werck enic yegelicke solde  
moegē keulick werde. Doe heft  
die gebūdide **J**hūs desen man  
daer geset. Het geseyndet o  
hem toe wassche want yt is  
wael toe vstaen. Als die gebū  
dide **J**hūs desen blindē man  
syn oge mit slyt bestroeck  
dat daer voel luydē by syn ge

west die dat seggē want dat  
mir den tempel gescheden  
It is oic wael toe geloenen  
dat wttē schare van dē volck  
voel luydē desen blindē gēsol  
get syn om toe sien wat vā  
hem gescheen solde. **A**nds soe  
moest die sake en dyt werck  
seer onder die luydē en volc  
vmeert en gebrent werden  
Doe dat myt dyt groetse  
groet mir miracie onder dē  
volck gemest is. En soe hebē  
die scribē en pharizeen dese  
blindē tot hem geroepē ge  
lick dat vnr geseit is

#### **M**oralizacie oft leermige

**O**p dat goen dat die discipulē  
vachdē oere meester **J**hūs oft  
die blindē gebuerē gesindiget  
hadde of syn alderē toe weten  
dat die pyne tweeder hande is  
Daer mede dat die mynischen  
gepyncht werde toe wetē. En  
geestelickē pyne acingende die  
ziel daer by dattet kynt nūmer  
mer gepyncht en wort vnr  
syn alderē want die ziel des  
kyntz is alleyn van gade ge  
schaepe. **D**ie ander pyne is  
lichamelickē daer by dattet kynt  
als naedē licham synde en dinc  
synre alderē gepyncht wort  
daer tythickē toe wetē dat qua  
de vader en moder somtyt ge  
pyncht werde in oere kinde  
En dyt en is die sake niet ge  
weest in desen blindē gebuerē

mer op dat die glorie gatz i synre  
 vlichtinge ghenepenbaert worde  
 Int wilcke betekenent wort die  
 innere van genesinge des sin-  
 ders die by den blinde vstaen  
 wort want die sinde vduyster  
 die ogen des herte En tot vlich-  
 tinge van allulckē mynsche die  
 in sinde vblint is soe syn van  
 noede drie dinge Dat eerste  
 is aenschouwinghe der vier co-  
 mender godliker gracie daer  
 by dat got dē sinder aen siet  
 mytte oge synre ontfermhert-  
 ticheit en vier comēder gracie  
 want anders en can die my-  
 sche niet vrysen van dē straet  
 der sinde tottē straet vā vdiēte  
 Dat ander is beroeringhe en  
 rouwe des herte vier die sinde  
 Dat derde is op rechte byechte  
 en penetenre Doe is toe wette  
 sal die sinder volcomelicken  
 vlicht werden tot rechter ke-  
 nisse en rouwe Doe ist vā noē  
 dat hy byder gracie gatz aen  
 mercke dese vij punte **E**erst  
 dat hy aen mercke die sinde  
 die hy heeft gedaen op dat hy  
 sien mach die mēichuoldich-  
 der sinde in gedachte in waer-  
 dē en werckē In dē vyf synē  
 tegen die x gebaedē tegen die  
 vij sacramēte in die werckē  
 der ontfermherticheit en in  
 achter laetē van voel gueder  
 werckē En dat hy dan segge  
 myt **Yanassēs** dē cōmick **D**ere

ick heb gesondiget banē dat ge-  
 traet des sants der zee is **T**en  
 anderē dat hy aen mercke die  
 tyt die tyt die hy verlore heeft  
 toe wette woe voel dagte woe  
 voel maendē en jaerē dat hy  
 aubracht henet ydelckē **W**at  
 alsoe **Bernardus** seit **A**lle die tyt  
 hebby vlaerē in den wilckē hy  
 om got niet gedacht en hebt  
**A**ls behoert dat in allen dinge  
 die wy doen etende slapende  
 werkende dat got onse waer  
 om sy **E**n dat wy eyn geestelcke  
 nroynge daer in hebby **T**en  
 derde dat hy aen sie die schoen-  
 heit der zielen die hy besinet heeft  
 die die alre schonste was nae  
 dat beelde gatz geschape **T**en  
 vierde dat hy aen mercke die  
 gracie die hy vlaerē heeft en  
 woe voel guets dat hy mytter  
 sinde vlaerē heeft **T**en vyfte  
 dat hy aen sie den toren die hy + got  
 vweet heeft **T**en vij dat hy aē  
 sye die pyne die hy vdiēnt heeft  
 die ewich is bytter en mēichuol-  
 dich **T**en vij dat hy aensie die  
 glorie die hy vlaerē henet vier die  
 wilcke een corte stonde toe sma-  
 kē als **Augustinus** seit alle dyn-  
 gen soldeu syn toe vsmaden  
**D**ie dese dinge wael aen mert-  
 tē soe solde die mynsche wael  
 eyn steenēhebbē die myt bitteret hert  
 rouwē niet beroert en worde  
 om syn sinde **I**tem voort soe is  
 eyn teickē daer by datmē mert  
**K**en

of weet mach oft die vblinde sun  
dige mynsche van gade vlicht is  
myt waerachtiger lichte en pe  
nitencie toe wetē. **I**st dat hi claer  
siet en bekent wylcke gesichte en  
kēnisse gelegē is in drien. **A**ls ke  
nēnisse der moegentheit en guet  
heit gatz en kēnisse ons seluē. **K**ē  
nisse der moegentheit gatz die  
macht in ons vreesse die wilcke  
ons dat quaet duet laetē. **K**ēns  
se der guetheit gatz die macht  
in ons myne die wilcke ons leide  
tot guet toe doe. **E**n die kēnisse  
ons selues die macht in ons ont  
moedicheit die moder en bewaer  
ster is alre dochde. **G**ebet  
**H**ere **J**hu x<sup>e</sup> die vlicht hebste  
die ogen des gebaeren blindē  
**I**ck byddu wylt vlichte die ogē  
myns herte op dat ic in dunster  
heide my nyet en strykele noch  
in der doot nimmer en ont  
slaep. **D**ot myns leuens woe  
ydelick syn vteert woe overucht  
baerlickē syn geledē myn tyde  
die du my gegene hebste. **O**p dat  
ic daer in dynē wille doe solde  
die ic nyet gedaen en heb. **W**oe  
voel iaerē woe veel mēden  
woe veel dage en vren syn v  
gaen by my in dē wilcke ic son  
der vrucht gelenēst heb vur dy  
here. **O**myulicke he dyt ernde  
myns toe comēde tutz moit  
vruchtbaer syn geheilich in  
dynre gracie op dattet in dē  
dage d' ewichheit stede vinde en

getelt werde vur dy. **A**mē  
**W**andē heerde der schapen  
**D**at xxxij capittel

**E**nde als die gebindē  
**J**hus desen ioden  
hadde getoent dat  
sy in dat vstant vander heilich  
scrifturē blint ware. **E**n dat hi  
dat licht der werlt was wilcke  
dat alle die werlt wt wēdelickē  
en mwēdelickē vlichtende was.  
**D**oe heeft hy hem luyde noch en  
ghelckēnisse van oitmoedicheit  
wille seggen. **O**

**E**n heeft hem wille bedinde dat  
nyemant behalde en mach we  
wesen dan by en doer hem. **E**n  
dat hy die goen is onder wees  
bewaernisse alle gelouge my  
sche vanden viant vanden helle  
bewaert en behoet syn. **D**oe  
heuet hy totten iode geseit. **W**ar  
waer segge ic v soe wie dat met  
in die schapen luytē oft kore i  
en gaet doer die doer. **M**er in  
der synē dat is een dief en roif  
oft mordener. **M**er die in gaet  
doer die doere dat is die heerde  
vanden schapen. **E**n desen harte  
wert die dore op gedaen byde  
doer waer der iud die schapen  
kens horen syn styme dat is sy  
bekēnē hem. **E**n hy roepet syn  
schapkens by oere naem en hi  
leit sy wt toe wetē totter wen  
den. **E**n als hy syn eygē scap  
kens wt geleit heeft soe gaet  
hy vur hem en sy volge hem

~~want sy syn stymme bekenē sū~~  
~~als die gebēdide Jhūs~~ **I**n en  
 volgen nyemant anders wāt  
 sy syn stymme bekenē toe wettē  
 als dē dief of roner **M**er si vhe  
 van hem want sy die stymme  
 der vremder nyet en kenē **Sū**  
 als die gebēdide Jhūs dē ioden  
 dese gelicke misse geseit hadde  
 soe en vstondē sūt nyet **E**nde  
 daer om soe heeft die suete hē  
 hem dese gelickemisse willen  
 vclaerē **I**nd hy heuet geseit  
 aldus **W**ar waer vūr waer  
 soe segt ic v **I**ck byn die dore  
 van scapkens: alle die goen dē  
 die getomē syn toe wettē om dē  
 volck toe leerē gelick die scribē  
 en phariseen: **I**nd nyet sueckē  
 de myn eer en glorie mer oers  
 seluen vortstellende en oers  
 selfs eer en pfyt sueckende  
**E**n alsoe by die gracie vande  
 heilige geist nyet in gelactē  
 en werdē **D**at syn alle dief  
 of mordener dāt wilcke vā  
 dē ketters en pproyctē en ho  
 idige prelātē wael vstaen  
 mach werdē **D**ie die heilige  
 scrystē quachickē vstaen oft  
 vclaerē: **I**nd die zielē der schap  
 pē gatz dāt syn oer onder  
 factē en anderē mynschē daer  
 by steellē en rouē: nyet dese  
 en sullē die guede schapkens  
 nyet hore **I**ck byn die dore  
 sende Jhūs vort en soe wie dāt  
 my in gnet toe wettē tottē ge

loene mder heiliger kercken  
 die sal behalden wesen en hy  
 sal dan in gaen toe wettē i my  
 myt mynē en haep **E**n hy sal  
 vōt gaen toe wettē van deser  
 ellendē totter ewiger glorie  
**I**nd hy sal weyde vryndē dāt is  
 voetsel in my **W**ant van byn  
 en sal hy vsaet werdē int aen  
 sien mynre gotheit en vā byn  
 tē int aen sien mynre mynschēit  
**D**ie dienē en comē nyet dan  
 om vderuē en die schapkens  
 toe slaen **M**er ic come op dāt  
 sy sullē moegē leuē en dāt sy  
 dāt leuē aūuloedich sullē hebē  
 toe wettē nae maels als sy vā  
 desen tythickē leuē vschēden  
 sullē wesen **W**ant sy als dan  
 een aūuloedich leuē sulle hebē  
 vol vryndē

**I**ck byn een guet herde  
 eyn guet herde settet sy ziel  
 dāt is syn leuē vūr syn schap  
 kens toe wettē ten mynsten  
**A**ls die persecucie der vryndē  
 generael is en nyet aen gaen  
 de alleyn syne persoē oft alst  
 van noeden is om syn scapē  
 toe vloessen van aenstaende  
 perikel **D**an is een ygelick  
 perlaet daer toe vbonden  
**E**n huerhuck en den die scap  
 kens nyet toe en hoerē die  
 vliet als hy dē wolff siet comē  
 want gemeenlickē soe suecket  
 die huerlynck meer tythickē  
 loen dan die salicheit der my

schien **H**erlyt of onse he **I**hus seg  
ge wolde dat williche it moet  
en doe want woe duc en me  
nich werf dat it van v scribe  
en pharizeen vouldyt byn ge  
west it en laet sy daer om  
myet **W**ant it wil myn scaep  
kens van v volue beluede  
en leyden **S**y inde velde des  
erwige leuens **I**ck byn en giet  
heerde it keue myn scaepkens  
**I**t dat is toe wete wie my wt my  
ne volget en my scaepkens ke  
ne my toe wete dat it die waer  
heit byn en gatz soen byn **E**n  
gelick myn vader my bekent  
soe bekene it ont hem **J**nd ick  
sette myn ziel dat is myn leue  
vur myn scaepkens want  
it wil vur he sterue **O**p dat  
sy by my en myne doit behal  
den sulle moeghe wesen **I**ck heb  
noch ander scaepē toe weten  
die heude die wilcke van deser  
scaepē kope myet en syn dat  
is van v ioden en wt inwer  
synagogen **E**n dese **f**ok sal it  
moete mede in leyde toe wete  
by myn leerninge en passie  
en sy sulle my styme hoere  
by predieke van my heilige  
ewangelie: soe dattet een heer  
de sal werde en scaepē kōp  
**O**f hy segge wolde **I**ck sal die  
ioden en heidenē doen come  
alle toe same onder een ge  
loene en eenheit der heili  
ger keerde soe dat sy alle

toe same wesen sulle onder  
myn wet en myne gebuede  
**E**n onder eyne laerde myn  
stede halderē die it hem late  
sal **M**yn vader die mynet  
my en hy heuet my lief en  
dat om des wille dat it my  
ziel dat is my leue soette vnr  
myn scaepkens **A**

**N**ymant en mach my ziel  
van my neme **A**er it sal sy  
vā my stelle en weder aen my  
neme als my bekenet sal **E**n  
dese macht heb it vā mynen  
vader outfange **D**ie mysche

**S**eyt my woe sal it dy vstaen  
**S**criptura **I**ck wilt doen **D**at  
en yegelick mysche die is ge  
maect van ziel en lyf toe same  
want soe wāner die ziel wt dat  
licham vschende is: soe en ist niet  
mer en mysche **A**er dat licha  
dat is en pryde op hem selue  
**J**nd die ziel staet op oer selue  
**E**n des gelix dan die ziel en  
dat licham toe same een vol  
come mynsche maekende syn  
**D**oe was die gebūde **I**hus  
en is toe same en volcome my  
sche hebbende eyn ziel en eyn  
myschelick licham **E**n daer toe  
was hy got: soe dat syn got  
mytter myschelichheit vceemdt  
was **E**n gelick dan die ziel en  
dat licham eyn mysche make  
de syn **D**oe maect die mysche  
lichheit van **I**hu myt synre got  
lichheit toe same eenē cristu

laet ons ontsteckē onsen mont:  
 hernē montē onse begerte tottē  
 hemelschē dynge. **G**eyn tegenst  
 en weder roepe ons van der  
 vruchtē der ewiger hochheit  
 geyn smeekende vur spout en  
 mont ons vleidē. **V**rant ey dwach  
 gangher ist: die inden wege aē  
 siende is schoen groene boemē  
 ofte velden hid vgeet daer by  
 waer hy heynē geet. **D**aer om  
 laet ons desen guede herden  
**I**hu nae volgen onder syn di  
 sciplyne: laet ons blyuē en die  
 syme symre gebaedē en radē  
 laet ons hoerē. **O**p dat wy  
 vdiene moegē van hem ge  
 uoet toe werde. **G**ebet  
**H**ere **I**hu x' guede herde  
 die vur dyn scaepē gesett heb  
 ste dyn toe eyne pryse dy licha  
 tot eyne spyse en dyn blout tot  
 dranch: die onse doze buste ge  
 wordē inder strydender en id  
 hemelscher kerckē. **O**p dat wi  
 doer dy in comē montē totty  
 bekēnt my onder dyn scaepē  
 en aen siet ons ontfermher  
 telicke ons schickende in den  
 wech der salicheit. **O**p dat wy  
 dy kēne moegē en dy seluē nae  
 volgēde dy gelick werde. **D**yet  
 en moete wy hoerē die syme  
 der vremder. **A**ls der werlt des  
 vleischs en des diuels. **M**er al  
 leyn dyn syme genocht hor  
 saeme synde dynē gebaeden  
 en raedē. **O**p dat wy moegē

hebbē dat lenē der gracie en glo  
 riē anuloedelicke. **E**n dat wy  
 by dy hē montē vynde werde  
 der ewiger v'sadynge. **A**men

**W**oe dat die iode **I**hu op oere  
 hochtyde en wyngē vā oeren  
 tempel steenē wolden

**D**at **I**xxxiij capittel

**I**nden wynter soe wa  
 ren die iode iaerlyc  
 haldende groete fest  
 toe **i**halm genacent **f**ucenia dat  
 wilcke in duntche is luydende  
 begynsel oft vūpe wyngē

**E**n dese feste dat is **A**  
 die feeste vander wyngē vā  
 den tempel gelyc wy in onsen  
 kerstē kerckē die feeste vander  
 kerckē wōdige iaerlyc hal den  
 de. **E**n die sake eyne wemich toe  
 v'staen: soe ist toe roete woe dat  
 salomē den tempel dede gebū  
 didē. **O**pte x dach in decemby  
 en die hochtyt daer van die is  
 op den dach onder halden ge  
 weest ter tyt toe dat dē tempel  
 vande babiloensche gebrackē  
 en neder geworpe wart dat  
 wilcke geschiedē als hy gestaē  
 had mer hondert en xlij iaerē  
 begynende van dē dage als  
 hy eerste begoenē was toe ma  
 kē. **A**dier nae als cyrus cō  
 mick was vā persen en meden  
 doe heeft hy die genangē iode  
 in babilonē gebrut en quyt  
 gelaetē. **E**n **s**orobabel cōmick  
 van indeen synde jud weder

9  
**D**oe dat die gebindide **I**hūb xps  
 hadde wt crachte van synre  
 gotlicheit macht syn ziel wt  
 synē lichām toe nemē **E**n als  
 hy wolde die weder aen hem  
 toe nemē iud in syn lichā wed  
 toe stellē **G**elic hy dede daer nae  
 als hy mynschelicke om onsen  
 wille aen dat cruce sternē wol  
 de **W**ant totter vze soe vſchen  
 de die gebindide ziel wt synen  
 alre heilichste lichām: iud clam  
 neder hellē en vloest al daer  
 die hy myt synē heilige bloede  
 en passien getocht had **E**n daer  
 nae soe heeft hy die gebindide  
 ziel weder aen hem genamen  
 in synre vrssemisse: en naemals  
 is hy alsoe op gedomē sitende  
 aen die rechter hant dat is in  
 die gotlike macht gatz synē  
 vader **E**n als **I**hūb dese vur  
 seide waerde gesprackē hadde  
**D**oe wordē die iode ander ond  
 lyngē tweedrachtich want die  
 sompge die seide **H**y heeft dē  
 duuel bynē waer om soe hord  
 hem **D**ie anderē seide dyt en  
 syn geyn waerde vā niemāt  
 die dē duuel bynē heeft: mach  
 niemant die den duuel bynen  
 heeft die blyndē doen sien of  
 oer ogē op doen **R**echt oft sy  
 seggen woldē soe damē wer  
 ke is alleyn in die macht gatz  
**D**aer o ist gatz werck

**M**oralizacie en leermige

**I**n dyt ewangelho soe heeft

die suete hē **I**hūb wille toenē dat  
 noch wysheit noch guet leuen  
 myt en doech noch vdiēntliche  
 en is dan doer hem **E**n dat ons  
 onmoegheleke is toe lenē sonder  
 hem **D**aer o seit hy wie myt i  
 en gact doer die dore in die koeye  
 der schaepē: dat is doer xpm i  
 die heilige kerck die is een dief  
 en eyn mordener en alsulke sy  
 alle onghelomich en alle quade  
 kersten **E**n quade prelacten  
 oft herderē oft by symonien cō  
 mē tot eenigē staet of dignitey  
 tē oft gelostē **D**er die in gact  
 in die koeye doer die rechte dore  
 dat is dat geloue xpi en doer  
 syn outmoedicheit en ander  
 dochde daer toe geroepē en ge  
 dare synde o die toe voedē myt  
 waerde en exempelē die is een  
 recht herde der schaepē **E**n die  
 schaepē horen syn stymē dat  
 is sy ontfangē syn leerē en sy  
 volgē hem by naenolgvngē syn  
 re gueder werckē **W**ant sy kē  
 nē hem en sy vbludē hem in sy  
 stymē **A**ldus damē **h**erder her  
 de is die suete **I**hūb en aldus  
 wort hy bekend en nae geuol  
 get van synē scapkens die hē  
 mynē daer af spreect die hei  
 lige leere **G**regorius aldus  
**D**ie schaepē xpi sullē weyden  
 vynde want wi hem myt sym  
 pelre hertē nae volgē die wort  
 geuot mytē vortsel der ewiger  
 groenheide **D**aer om broder

in indeen gecomic synde **D**ie  
 heeft dē tempel toe iherlm weder  
 daen makē en gebūdidē **E**n dat  
 hochtijt van den was mē haldē  
 de optē rij dach van den meer  
 te iud dyt was duerende tot da  
Antioch desē tempel besmet  
 te myt afgadiē settende sy af  
 gaden in dē tempel **E**n hier nae  
 soe heeft Judas machabeus te  
 sen tempel doen suuerē en vā  
 nyet doen gebūdidē **E**n dyt  
 geschiedē op dē <sup>daer</sup> xv in decembri  
 doe dat van der tyt voort tot  
 xps tydē tydē toe soe is dese feest  
 optē xv dach in septembri alle  
 tijt gehaldē geweest **E**n op die  
 tijt van deser feestē soe is die  
 gebūdidē **I**hūs tot iherlm geco  
 mē en hy was wandelende in  
 salomoens poertael strickende  
 aen dē tempel **A**l daer salomō  
 toe staen en gade toe aenbedē  
 plach **E**n soe syn die scribe en  
 pharizee daer tot **I**hm gecomic  
 om trynt **I**hm staende nyet o  
 die waerheit ofte wat guct  
 van hē toe hoerē **A**der op dat  
 sy hem in synē woerdē begri  
 pē soldē moegē **E**n hebē tot  
**I**hm geseit aldus **H**oe lange  
 afneemstu onse zielē dat is  
 hoe lange saltu ons crucen  
 in deser maniere dat wy in  
 twifel blyuē iud nyet wetē en  
 sullē daerlickē wie du biste toe  
 wetē **O**ftu puer mynsche oft  
 dattu xps biste dat is die waer

achtige messias in der wet o  
 getuēde laiet oft nyet **E**n  
 daer om soe wilt ons doch w  
 dat int apenbaer vclare en  
 seggen oft u xps biste dē wy  
 kende ofte nyet **K**erht oft  
 sy seggē woldē al wast soe dat  
 sy dat nyet en meendē **W**y  
 willē dy vnr xpus haldē in  
 den dattu dat biste **D**ie gebū  
 didē hē **I**hūs die oere luyder  
 herte en meymge wael wiste  
 en bekendē die heeft toe hem  
 geseit **I**ck segt en sprecht v  
 en gy en geloest my **M**yct des  
**D**ie werckē die ic in dē name  
 myns vaders werckē die ge  
 uē getuychemisse van my toe  
 wetē van mynre gotheit  
 want sy nyet geschien en moe  
 gē anders dan vā got **O**f hy  
 seggē woldē **I**t en is geyn noit  
 dat ick v seggē want myn  
 werckē tuygē van my wie  
 dat ic byn **W**ort seide hi mer  
 gy en geloet my nyet wāt  
 gy nyet en syt van mynen  
 schaepe dat is onosel en oit  
 moedich **A**der hou dich en  
 quaet daer om sydy v blynt  
 myn schaepe dat syn oitmoe  
 dighe mynschē die hoerē mī  
 styme toe wetē my gehorsā  
 synde en ic kēne sy en sy vol  
 gen my **E**n ic geue hem dat  
 ewige leuē en sy en sullen  
 nyet vgaen noch nyemant  
 en sal sy nemē van my of vā

mynē handē **M**yn vader dat  
goen dat hi my gegē heeft  
dat is alre meest toe wetē die  
van hem hebbe die en mach  
nyemant nemē wt synē han  
dē of hi seggē wolde **A**lsoe en  
mach oit nyemant my schae  
pē nemē wt mynē handē **D**iet  
seide hi **M**yn vader en ic wy  
sint een want ic byn in mynē  
vader en my vader die is my  
**D**ie **W**oedē dyt van **I**hū hor  
ende die gracie wt dat goen dat  
sy bynē inder hertē hadde **D**oe  
namē sy steenē om dē gebūde  
dē **I**hū daer mede toe steenē  
en doit toe werpē **E**n die gue  
de hē **I**hū dat sacht soe heeft hi  
sy myt redenē wille vrynen  
en heeft tot hem luydē geset  
ald **I**ck heb v luydē myt voel  
guede werckē wt trachtē van  
mynē vader getoent om wat  
werckē van dē wil dy my dan  
steenē **O**f hi seggē wolde **D**es  
soe soldy my billicker eerē **D**ie iode  
antwaerdē **I**hū daer op seg  
gende **O**m dyn guede werckē  
wille soe en steynē wy dy myt  
mer wi wille dy steenē o der  
blasphemie want daer du alle  
een mynsche biste **D**oe maestu  
dy seluē got en segste dattu ee  
nich myt got biste biste **D**ie ge  
būdidē **I**hū willende oere luy  
der boesheit myt guetheit en  
sachtmoedicheit tempereren  
of vrynē die heeft tot desen

ioden geset **I**n myn wet soe  
staet doch geschreuen **E**n sūdt  
alle gader gade toe wetē die  
gotlicheit mede deē de gelich  
de **W**hetē syn geweest die by  
gracie een deel vā dē gotheit  
gelacht hebūde syn in dē scrifte  
gade genoemt **E**n daer o voel  
toe mer soe moech dy my vur  
got haldē den wilcke die vader  
geheiligt heeft **T**oe wetē van  
ewichheit nae der gotheit en in  
in volheit der gracie nae die  
myshiet **W**ant die gotheit in  
my en myt my mynschelicheit  
gemeen en vecht is dat wil  
ke dat gy wt my werckē be  
kenē mocht **E**n daer om ist dat  
ic gatz myns vader werckē  
myt en doe: soe en wilt my  
myt geloene toe **W**etē  
dat ic gatz soē byn **W**ant dat  
toene ic mytē werckē: sūdt en  
wyl dy mynē waerdē myt ge  
loene: soe geloenet mynē wer  
kē **O**p dat gy wetē en beke  
nē mocht dat die vader in my  
en dat ic in dē vader byn **E**n  
die ioden dyt hordē soe soech  
tē sy weghen om **I**hū toe van  
gē: sūdt hi is wt oere handen  
gegaen toe wetē by gotlicher  
cracht dore hem luydē gaen  
de **E**n alsoe laetende dat lant  
van indeen om oere ongeloe  
micheit wille: soe is hi weder  
an die iordane gegāen ter ste  
den daer **J**ohānes eerst in ad

doepende was en hy bleef daer  
 een tyt myt synē discipulen  
 Och woe deerlic was toe sien  
 dat **Ihū** myt synē discipulen  
 alsoe beschaemt van dē boesē  
 mynschē vlien moeste **I**nt wilt  
 hē wael medelidē toe hebben  
 is **E**n voel mynschē quamē dan  
 tot hem myt alle y lachamē  
 hē **M**er myt deuociē des herte  
 en sy geloefde m hem

### **Meditatie en leeringe**

**I**n dyt euangelio soe wer  
 den vier teikenē geroert dan  
 by dat gatz schaepkens bekent  
 werde **E**erste by guede wer  
 ken die sy doen werde sy bekent  
 toe syn die schaepē xpi toe we  
 te leuende m ogeueynsder sy  
 pelheit oitmoedicheit en ander  
 doeldē en werckē van ontfer  
 herticheit die wt mynē geschie  
 dē **D**at ander teikē is aen  
 hooringe der styme gatz want  
 my schaep seint hy die hore my  
 styme **E**n vierder hande styme  
 geest xpus synē scaepē toe we  
 te wtwendige vnaminge by pre  
 dicacie en heilige scrystē m  
 wendige inspiracie oft inges  
 tingē **V**erleēinge van voel  
 tylickē guede en lichamelicke  
 geesselynge oft tribulacie  
**M**er want voel mynschen  
 dese styme nyet en hoerē soe  
 bedaecht hē des ons hef hē seg

gende **I**ck heb v geroepē en gy  
 hebt geweygert **D**at derde  
 teikē is als xps die waerach  
 tige herde die schaepkens kent  
**E**n die kēns is gelegē in den  
 dat hy sy eiert mytten wapenē  
 der doeldē en myt teikenen  
 van guede werckē **I**nd dat hy  
 sy leert haeltē onderlyngē my  
 ne myt oerē enē naeste **D**at  
 vierde teikē van kēnisse der  
 schaepē xpi is als sy nae volge  
 oerē waerachtigē herde wāt  
 quade mynschē en willē xpi  
 nyet volge **M**er sy vlie en af  
 keerē hem seluē vā **I**hū mer  
 die guede volge hem myt gue  
 dē werckē **D**ie sōmyge oit vol  
 gen geneynsdelickē gelick die  
 ypocrytē **D**ie sōmyge traech  
 lickē gelick die trage en slappe  
 mynschē **D**ie sōmyge sordhuol  
 delick gelick die goen die nider  
 mynē gatz vieridj syn **I**tem  
 vort op dat goen dat die iode  
 xpi steen woldē: soe scryst  
 scē **A**mbrosius aldus dat goen  
 dat wilcke doen dede den iode  
 xpi vvolgende **D**at doen nu  
 warachtlickē quade ~~kerstē~~ kerstē  
 die qualickē leuē want sy steenē  
 en doede xpi toe wetē m hem  
 seluē: xpus is die waerheit die  
 vrede die iusticie **D**ie goen dā  
 die om die valscheit achter late  
 die waerheit om die tweedracht

hate vrede en eemcheit o tyt  
like loen achter laete die recht  
uerdicheit die en schynē niet  
anders toe doen **D**an toe stee  
nē toe cruce en toe doede xpm  
want syn gauen dode sy in  
hem selue. **Aldus** soe wort dā  
onse hē **Ihūs** van den mysche  
gestrent niet alleen myt qua  
den werckē en blasphemien  
mer oue als sy oer herte vhar  
de myt quade gedachte en  
quade wille. **W**ant elick qua  
de gedachte en quade wille  
is eynē steyn die tegē got  
geworpe wort: alsoe **Beda**  
tuyget **Daer** om vmaent ons  
**Ambrosius** aldus **Diet** broders  
dat gy **Ihm** niet en steyniget  
by quade werckē ofte quae  
den gedachte. **M**er of gy seg  
gē wolt woe die sunde der ge  
dachte soe swaer: **al** is: als sy  
niet en comt tottē wercken  
**Doe** suldy wetē dat al die rede  
der sunde is gelegen mit herte  
daer wilcke xpus syn woon  
ge in heeft. **D**aer wt hy myt  
quade gedachte vdreue wort.  
**H**ere **Ihs** x' doet. **G**ebet  
my die wydyngē en vnyerw  
ge in dē tempel mys herte geis  
telick tebezere altyt my selue  
vnyende en op thme i myn  
herte. **D**erleent my guede wt  
kē toe doen die getuyghnisse  
van my geue en dyn styme

toe hore geloouende mytter her  
te. **E**n gehorsam synde myt  
werckē en dy toe volge by nae  
volgynge der gueder werckē.  
**E**n onder dyn schape ontfen  
hertelickē beken toe werden  
van dy. **I**je bewaert my oue  
dat ic dy nimmermer dān my  
en vdrueue myt quade gedach  
te en wille oft quade sprake  
oft werckē als myt steynē mer  
dat ic altyt genoele moit dy  
toe wōnē in my by gratie. **A**

**D**oe dat die scrijbe en phari  
zeen die discipulē **Ihs** berispe  
de warē om des wille dat sy  
myt ongewasche handē aten  
sūd vā sōmpgē statutē der  
pharizeen tegē die wet gat.

**D**at **Lxxxv** capittel

**S**iet tegen staende  
dat die gebūdide  
hē **Ihs** wt ihsim  
mit lant van galileen vtaegē.  
**D**oe hebbe **G** **was**  
hem die scrijbe en pharizeen  
nochtans daer genolcht en dat  
om hem toe berispe en dē vol  
ke contrarie toe mache. **I**t is  
waer dat nae moyses en an  
dere syn nae comelyngē die  
heilige ppheten en ander pre  
laetē voel dyngē inder wet  
wet in geset geweest. **G**elick  
als nu in onsen kerckē vā  
pausen en bisscoppe vā vake  
**E**n vierē en der gelicke voel

211.  
dynghe in gheste seetket syn **O**n  
der anderē soe was in gesetket  
onder den ioden dat sy geyn  
broet broet eten en solden  
dan myt gewaschē handen  
**E**n dyt was in geset om des  
willē dat onder die waerde  
der wyltē gescreuē was al  
dus **W**asschet v en weest rey  
en west gesuert gy die dra  
get die vate gatz **W**ilcke  
waerde al ist soe dat sy toe  
vstaen syn van dat her te rey  
toe makē sy vstondē nochtas  
soe damge waerde vād regh  
mchende van butē **E**n want  
die discipulē xpi geleert warē  
van oerē lieue meester **I**hu  
dat sy hem van bynē in wen  
delike reyn soldē halde van  
allē quade werckē **D**oe en  
hebbē sy op die reynicheit vā  
butē nyet voel geacht: soe  
dat sy op eyn tyt broet warē  
etende sonder oer hande toe  
vorē gewaschē hebbende  
**E**n als die scribe en phari  
zeen dyt sagē: soe syn sy tot  
onsen herē gecome seggende  
**W**aer om soe antreden dy  
discipulē die insettinge van  
onsen alderē en vursaten  
want sy en wasschē oer hā  
den nyet eer dat sy etē **D**oe  
is waer dat ghot in synē ge  
baede dit gebiet **D**at wy on  
sen vader en moder eeren  
sullē dat is in by staen en  
hem luydē nae onse vmoegē

toe voede en toe onder halde  
**D**ie scribe en pharizeen die  
die reynicheit en profyte van  
den offer hande in den tem  
pel onder hem denide **D**ie had  
de tot oerē profyt oer wet  
vclaert: dattet beter en sal  
ger was gade in de tempel  
toe offerē **D**an vader en mod  
toe voede daer mede **E**n oft  
die vader en moder eenich  
bystant warē enschende dat  
dat kynt totte vader en mod  
solde moegē seggen **H**et is  
beter dat icht gade in den  
tempel offere **W**ant hi onse  
onste vader is **J**ud yt sal v en  
my comē tot profyt vur gade  
**I**hus daer om nyet willende  
antwaerde op die vraghe der  
ioden: als van de hande toe  
wasschē noch sulcke in settyn  
ge nyet willende stracffē **D**ie  
heeft sy in meere sake willē  
stracffen die tegē die wet  
gatz warē **E**n hy heeft tot  
hem luydē geseit aldus waer  
om sydi dat geboet gatz an  
tredende nūmptz v in settinge  
**D**ie gebaede gatz die seggen  
**E**ert vader en moder toe we  
tē hem bystaende en toe hul  
pen comende en den werdic  
heit bewisende **E**n die vader  
en moder vloet die sal daer  
om steruē **J**ud gy segget toe  
wetē by in ver insettingen  
tot inwē profyte **D**oe wie dat

syn vader of moder toe seit  
**D**oe wat dat ic den tempel  
gegeue heb of geoeffert dat  
sal v toe baeten come **D**at hi  
mittē synē vader oft moder  
altoe vorē niet schuldich en  
is toe eerē toe wetē hem by  
staende in oerē noede **I**n alsoe  
heb di dat geboet gades van  
ouwerde gemaect vande alder  
by toe staen **I**n dat myt uwer  
in settynge dienēde tot uwer  
gierichheit **W**ort soe heeft sy  
**I**hus berispt van oere gey  
vernisder heilichheit seggende  
**O** gy ypocrytē woe wael heeft  
ysaia van v geplyctiert seg  
gende **D**yt vols eert my myt  
tē huyt mer oer hertē synt veru  
van my sonder sake **D**at is  
sonder ymichheit soe oeffenē  
sy my: sy leerē dē volck leer  
ingē en gebaedē tot oerē pro  
fyt en niet tot mynre eerē  
**D**yt mach wael geseit wer  
dē vande goenē die ander  
mīschē wael leerē: en seluē  
qualickē leuē **I**n daer nac  
soe heeft die gebūde **I**hus  
tot hem geroepē die schare  
van dē outmodigē volck hē  
naeuolgende en hy seide tot  
hem aldus **H**oert en vstaet  
dat goen dat in dē mont gnet  
dat en besmet die ziel niet  
**M**er die waerde die wētē mō  
de gaen die besmettē dē mī  
schē toe wetē die wt quaden

gedachtē comē **I**n dyt seggende  
soe syn synē discipulē tot hem  
gecomē seggende **H**ier weet  
dat die phariseen in desen  
dyn waerde ontsticht en be  
scemēt van hēnē geguen sē  
**I**hus die seide weder tot synē  
discipulē **D**oe wat plantē dat  
hy mynē hemelschē vader  
niet geplānt en is: dat is al  
le leeringē der mīschē die der  
wet gatz niet gelick en is die  
sal mytter wortelē wt getae  
gē werdē **R**echt of hy seggē  
wolde: oere huyde wysheit en  
vur nemē dat sal toe niet  
gaen myt hem want sy en heb  
ben geyn guede wortel noch  
fondament daer om seide hy  
wort **I**aet sy gaen toe weten  
tot oere vdoememisse waert:  
en schonwet oer leeringē **D**y  
synt blynt en leit huyde der  
blynde die sy regierē want  
niet oere dwalingē: soe v  
blyndan **S**y anderē en leidē  
sy ter hellē waert **W**ant ist  
dat die een blynde den ander  
en blynde leidet: soe vallē sy  
beyde in dē grāne **P**eter dit  
hoerende seide tot onse hē **I**hus  
**W**ilt ons beduydē dat goen  
dat gy toe vorē geseit heb: wat  
inden mont gnet is **I**hus mit  
waerde hē **I**n vstaet gy dyt  
**A**lle dat goen dat in dē mont  
gnet toe wetē dat gy etet of  
drynckiet **D**at gnet in dē huyt

eersten en nae miels benede  
 wte licham. En dyt en besmet  
 den mynsche toe wete geiste  
 licheit nae der ziele wael vstante  
 Ten sy dat m dat eten eenige  
 sinde gelegen sy toe wete: soe  
 waneer dattet myet gulsichit  
 en geslijet of op vast dach oft  
 m vbaede spysse. Meer soe wat  
 wte monde gaet dat comt wte  
 herte dat is rotter osuicheit des  
 herte. Gelick die stauck comt wt  
 eyne vuple putte en dat besmet  
 den mynsche toe wete. ~~dan hy~~  
~~toe wete~~ noch mer dan hy toe  
 vore was. Want wt eyne qua  
 de herte soe comt quade gedach  
 te ind daer wt comt dan quade  
 waerde en quade wercke. Als  
 doutslegte amspeel ontuyshende  
 dieste quade gehuyge quade oer  
 delen blasphemie grinchent be  
 roch achter clap. En der gelicke  
 dat synt die den mynsche be  
 sueytte toe wete van byne en  
 m synre ziele. Mer myt ongt  
 wassche hande toe eten en be  
 smet van byne myet

### **Leeringe**

Dese quade gedachte seit **Augu**  
**stinus** die en comt myet al wt  
 mgeue des dunels: mer wt wt  
 beroere ons eygen wille. Mer  
 guede gedachte die synt altijt  
 van gode. Dit seit hy dat die  
 duuel myet en siet die mynen  
 dinge gedachte der ziele. Mer  
 by sommige teikenē soe leert hy

sy dnt wil kenē. Mer die sette  
 ten des herte die kent got alle  
 ind om die quade gedachte toe  
 weder staen: soe leert ons **An**  
**selmus** seggende als. Dese raet  
 den it v geue de vstaet en ont  
 haelt om wt toe sluyte quade  
 wille en quade gedachte. En  
 wilt myet stryde mytte vkeer  
 de gedachte oft vkeerde wille.  
 Mer als sy v moelicheit syn soe  
 becommeert v herte sterckelike  
 myt eenige orberlike gedach  
 te oft wille totter tyt toe dat  
 die quade gedachte vshende  
 Want nimmermer en wort  
 die gedachte oft wille vdrēne  
 dan myt anderē gedachten  
 oft wille die der gelicke myet  
 en syn. En als gy wilt bedē  
 of op guede meditatie hebbē  
 en dan van anderē gedachte  
 moelike syn soe en wilt ~~no~~  
 nochtans daer om myet ach  
 ter laete dat selue guet dat  
 gy begonē hebt. Op dat die  
 viant dat mgeuende hem  
 myet en vblide dat hi v dat  
 guede heuet doen achter late  
 Mer m der vurschene nam  
 ere die vsmā. denide soe vromt  
 sy. En alsoe lange als gy daer  
 tot geen vol consent en geuet  
 soe en bedroeft v van den myet.  
 Op dat sy myt droeuicheit  
 myet weder en kerē tot nwer  
 memoriē. Want dan werde  
 sy lichtelike gedont als wy die

vonwerdige toe genoele oft  
daer om toe dyncke of daer wt  
net toe doen want alsoe die  
heilige leere Iheronimus seit  
Totter sunde die mynne wercke  
volbracht wort en suldy nu  
niemier come: ist dat gi die  
vmaninge der sunde ter stont  
mit hert doet Iste out om toe  
schouwē quade gedachte soe  
ist seer guet dattet hert myt  
gode veeindyt En sy en myet v  
stoert Want dat begeert got  
die vā ons seggende Want ge  
ne my dyn hert En tege alle  
temptacie ist sonderlinge een  
remedie dat me got aenhan  
ge Daer om seit die heilige  
leeraer Augustinus ald' Iste  
als ic dy aen hanke soe ontlac  
de ic my ind my en sal gern  
dwoefheit noch arbeit sin  
Here Ihu x' genet Gebet  
my die gebenede gatz alsoe son  
der antredynge toe haldē dat  
ic die vur alle dynge sette en  
by eeniger oersackē van dē  
myet en schende Gene my out  
toe weder staen die gulscheit  
in alle dat goen dat in dē mō  
de des lichams comt en op die  
inwendige snūheit des herte  
sonderlinge toe mercke En  
den mont des herte en des lich  
ams neerstelickē toe bewaerē  
En want myet ghenoch en is

die myschelick bewaeringe  
Daer om soe byd ic dy heer  
vinchlick seet een bewaer m  
ge mynē monde op datter mit  
m en come noch wt en gae  
dat my geistelickē in der zielē  
en vur dy besmette mach Ame  
Van dat vrouke vā chanaanē  
Dat xxxviij capittel

**H**nt lant vā chanaanē  
soe warē twe gro  
te stede die een ge  
naent tyrus ind die ander sy  
don gelegē by dē berch van  
lyban En yt warē heyden  
sche steden En

Ende soe is die gebindide  
Ihus van desen scrijbe en pha  
rizeen gescheide en hy is ge  
gaen in dyt lant van tyrus  
en sydon En als hy getomen  
was in een huys ont toe rus  
tē: soe is tot hem gecome een  
wif wt chanaanē En sy heeft  
tot Ihu myt hyder styme ge  
roepē seggende Here dānds  
soen ontfeint v mynre myn  
dochter die wort vande dunel  
seer geguel En die gebindide  
Ihus en heeft oer myet geant  
wort En alsoe seit die heilige  
leeraer Augustinus onse he  
Ihus is wt dē huysse gegaen  
myt synē discipulē ind dyt vron  
ken henet hem hyde genolget  
roepende en byddende o ont

fermherticheit **D**oe dat die di  
scipulen **I**hū dnt synde en com  
passie myt dat vroukē hebben  
de myt dat sy merctē oer groe  
te deuotie en betrouwē die heb  
bē tot onse here **I**hū geseit al  
biddende **H**ere laet dnt wijs vā  
v gnen want sy roept ons nae  
die guede hē **I**hū die heeft smē  
discipulē geantwaert seggende  
**I**ek en byn nyet gesent dan  
tōtē schacpkenē die v gnen en  
v dwaelē syn van dē huse vā  
ysrahel **E**n mytē soe is dat vrou  
kē vū dē gebēdide **I**hū getome  
hem aenbedende en seggende  
**H**ere helpet my oft sy seggen  
wolde **H**e al ist dat ic tot nu toe  
dyn scapē nyet geweest en heb  
ic wilt nu werden **E**n toe den  
teikē soe aenbede ic dy als my  
nē heerde **I**hū antwaerden  
oer **T**en is nyet guet dat broit  
van den kynderē toe nemē en  
toe werpē vū die honde **R**echt  
of hy seggē wolde: ick byn vā  
mynē vader gesent principa  
lick om den kynderē van ysrahel  
toe helpē en hē toe leerē: en got  
liche teikenē toe doen **E**n sydt  
eyn heydens wijs afgāde aen  
bedende ten is nyet redelick dat  
ick ~~myne~~ mynē gracie van dat  
hys ~~van dat hys~~ van ysrahel  
treckē sal en gēnē sy v **D**ie als  
honde sonder die wet gatz leeft  
dnt vrouken heeft hier op ge

antwaert seggende omers here  
**I**t is alsoe of sy seggē wolde  
**D**ie ghesegget waer ic byn en  
hont en v hont soe wil ic syn  
daer om soe wilt my voeden  
want ic en ran die taessel myn  
herē nyet gelaetē **D**ie heren  
en viagē oer honde nyet en  
al ist dat sy viaget werde doer  
de eyn dore sy keerē weder doer  
en ander **D**aer om hē ist dat  
gy my vdrift van v soe sal  
ic weder keerē tot v **E**n daer  
om seit sy voort **W**ant die hon  
dekens die eten vande crumē  
die vallē van dē tafelē oer hē  
**O**ft sy seggē wolde **H**ere ick  
en enische geyn geheil broet mer  
als v hondekē: soe enich ic een  
crumē **T**oe wetē die vloessmē  
mynre dochter en soe bid ic  
dy om dyn gracie alleē betrou  
wende op dy ontfermhertich  
dnt van **I**hū ghehort: soe heeft  
heuet hy tōtē wijskē geseit hē  
seluē mynlick en ontfermher  
telickē bewysende **D**ruyf dyn  
geloue dy betrouwē is groot  
dy geschie nae dynē wille soe  
du begerē **E**n oer dochter die  
wart gesont op der vze en  
stondē **D**ie mynsche **W**aer  
om en vhoerde die gebēdide  
**I**hū dnt vroukē nyet als sy  
eerst werf baet en ander werf  
hem aen roepende en bidde  
de naeuolgende **S**criptura

Want

Die gebūde he **I**hus en heeft  
dyt vroukē nyet vsmact gēhad  
Mer hy heuet eyn luttelkē ge  
swegē op dat ver hynge vieric  
heit in oer vūnertdert solde w  
de op dat sy toc meer vdiene  
solde **D**aer om dat sy in oere  
vūnryheit nyet en vslaepten  
mer volherde en oer oitmoec  
dichden soe en conde oer die  
gotlike guetheit nyet gēwen  
gerē die altyt aen siet en nyet  
en vsmact dat gebet der oit  
moediger **E**n daer om want  
sy groit geloue hadde soe v  
treck sy dat sy bat ja voel meer  
want sy bat om vloessinge oere  
dochter en nyet alleyn dat en v  
treck sy **M**eer oit rechtūdich  
makende oer seluē en oer doch  
ter **W**ant om groit geloue  
des goenē die got bidt: soe ver  
lent got dat wile meer dan  
daer men om bidt **E**n alsoe  
heeft ons die suete here **I**hus  
myt desen vtreckē wille leere  
dat wy altyt myt volstandich  
bidden en weder biddē sullen  
sonder aflactē **W**ant sonder  
twyfel ist dat wy myt oitmoec  
diger herte rouwiger biddē  
om dat goen dat salichis son  
der twyfel wy sullent vā gade  
vtreegen **M**oralizatie  
**A**n desen doctelike vrou  
ken sprekēt sē **J**an crisosty  
aldus **A**en siet die lydsamheit  
en oitmoedicheit des wyfs

die oer nyet bedroeft en heeft  
vande lone oere vande toe  
wete der ioden die **I**hus kin  
derē hetende was noch in oere  
lasterē oft smaeden en ysse nyet  
gemoet gēwest mer meer he  
uet sy oer vmoediger **W**at woe  
die vsmactheit meere was woe  
oere oitmoediger meere was  
selende was **D**aer om laet  
ons naeuolgen dyt vrouken  
laet ons vast geloue hebben  
soe wat **W** wy got bidden recht  
uerdelike **D**at wi vā gade  
vtreegen sullē laet ons stant  
tasticheit hebē ist dat ons nyet  
geringe en vhoert **D**at wi  
daer om nyet af en laetē vā  
byddē tot dat wy vtreegen  
**E**n ist dat wi ons nyet bequa  
en rekenē om vhoert toe  
werdē **D**at wy van suetkē  
die hulpe vā geestelike my  
sche: alsoe dyt vroukē die disa  
pule toe oere hulpe naem: en  
dat wy alsoe suetkē dat ge  
meyn gebet **E**n daer meer  
betrouwē in hebben dan in  
ons selfs gebet **L**aet ons oit  
hebē oitmoedicheit: als mider  
mynsche groit van ons gēuo  
lende syn **D**at wy van ob sel  
uē mynder en snoeder achte  
en oerdelē ten exempel vā de  
se vroukē: woe sy meer vne  
dert wart woe sy oer meer v  
oitmoedichde **A**ldus laet ons  
tot hem roepē oitmoedelike

en volherdelic seggende **H**e  
dauide soen ontferme di my  
re en he helpe **W**ant die ziel  
wort gequelt van de viant  
die nyet af en laet toe sundige  
en blyuet alsoe in sunden

**H**ere **I**hu x<sup>i</sup> ic bid **G**ebet  
di ontfermt di mynre en he  
helpt my in alle mynē noede  
en quellyngē der becoringē  
en tribulaciē **E**n al ist soe he  
dat ic vuer dy geleest heb als  
een hont en nyet werdich  
en byn van dy toe ontfange  
dat gheheel bēnt **D**at is die  
groitheit dynre gracie omer  
geuet my cleyen cruyken  
een wemich van dynre gra  
cie sonder wilcke my ziel qua  
lick van de viant gequelt  
wort **D**er woe quaet dat  
sy oec is myt dynre gracie  
sal sy vander gracie sūde  
en viant vloist werde want  
dyn gracie is in der ziel die  
werpt wt die sūde **E**n maet  
die ziel een wtātare dochter  
gatz **A**me **V**andē stōmen  
en donen die besetē was  
mytē viant **D**at lxxxvij ca

**E**n nae dat die ge  
būdidē **I**hu dat  
vronkē van chana  
neen verhoert hadde **E**n oer  
dochter gesont ges maet en  
van de duuel vloist hadde  
**D**oe is hy wt dat

lant van tyzus getagē en  
is gereyft doer sydon totter  
zee van galileen myddē doer  
dat lant van decapolis doer  
wilcke lant die iordane is  
loepende **E**n die hyde van  
den laude al daer geloefde  
en betrouwē in **I**hu hadde  
die hebbē vuer hem gebracht  
**E**ne myschē vande duuel  
besettē: stom en doof wesen  
de **J**ud sy hebē **I**hu gebedē  
**D**at hi syn gebūdidē hant  
op den myschē wolde leggē  
en hem gesont mackē wolde  
en vloessē toe wetē den hy  
geschapē hadde **W**ant wē  
**I**hu geractē die wart ge  
nesen **D**ie guedertiere **I**hu  
die altyt die goen vtroist  
die in hem myt ymiger herte  
aen roepen en biddē **H**y en  
heeft witter apotekē geyn  
cruydē gehaelt **M**er hy als  
die vūste medecynre heeft  
desen besettē myschē tot he  
geuannē besyde wt die schare  
van de volck **E**n hy synē ge  
būdidē vynger in des besetē  
myschē oerē gesterkē **E**nde  
hy heuet myt synē spekel wt  
synē gebūdidē monde des my  
schē tonge geract **E**n hy heeft  
op waertz gesien inden hemel  
en hem v'sucht **J**ud hy seiden  
mytē tot desen besetē myschē  
werde op gedaen toe weten  
in dynē mont en oren en sprec

en hoer **E**n ter stont syn syne  
oren op gelake en syn tonge  
ontbondē geweest sijn dat hy  
mytte gebaedē volcomelick  
sprack en hordē **D**ie mysche  
**W**aer om staet **I**hus syne  
wyngher in des mysche oere  
en gernaetē des mysche ton-  
ge myt syne spekel **S**cript  
**D**ie gebūdidē **I**hus die genas  
sontus die mysche hem aen  
toe tasten oft toe raetkē wil-  
lende daer by toenē **D**at hy  
als mysche dat instrument  
was doer wilcke syn **g**ot-  
lickheit was werckende **D**oe  
dat die gebūdidē **I**hus in dyt  
doende op waertz in dē hemel  
sach hem v'suchtende daer by  
hy thonē wolde **D**at hy was  
eyn volcomē mysche en mytē  
dat hy sprack en seide wert  
op gedaen **E**n dat dese mysche  
wt dē waerde ter stont sprack  
en hoerde sijn by dē wolde hy  
toenē syn gotlike moegenthy  
**W**ant mytē waerde soe wart  
die dunel witte mysche v'aget  
sijn die bandē daer mede dat  
des mysche tonge gebōndē  
was die wart othōndē **D**ie  
mysche **W**aer om was die  
gebūdidē **I**hus v'suchtende  
**S**criptura **I**ck heb dy vorē  
geseyt dattet die gebūdidē hē  
hem seluē bewisen wolde vol-  
comē mysche toe wese **D**och-  
tan en ist myt toe v'staen dat

yt den gebūdidē **I**hus yt vā  
noedē is geweest van synen  
vader myt suchte yt toe be-  
gerē want hy eyn myt syne  
vader was **A**lle dynck myt  
hem is wetende en werckē-  
de **M**er die ontfermhertige  
hē v'suchtende want hem des  
mysche natuer iamerden  
medelidē daer mede hebben-  
de: aenhiende in wat eygēdom  
des viantz dat die mysche  
getomē was **E**n dat nūmyt  
die eerf sūde sijn dat antre-  
den vā **A**dām en dat hy on-  
ser alle last dragē moest en  
van dē myt syne doot ons  
v'loesse solde **E**n als dyt aldus  
gescheit was: soe benael hē  
**I**hus toe wete die dē mār daer  
gebracht hadde sijn die dyt  
grote werck sage **D**at sy dat  
nyemant en sēdgen en solde  
ons exempel geuende: dat  
wy van onse guede werckē  
geyn tittelike eere begeren  
sueckē en sullē **M**et toe myn  
soe is nodtans die goen dent  
guet gedaen is: schuldich toe  
danckē myt waerde en myt  
werckē die hē guet gedaē heeft  
**E**n daer om al wast dattet **I**  
**I**hus begerte myt en was  
als mysche om dat van dat  
werck tittelike eere toe ontfā-  
gē **D**ie luyde die dyt gesic had-  
den sijn die gesont gemact was  
die en hebby myt af gelatē sy

en hebē den gebēdide herē  
gedanct en gelanct synē lof  
en eere onder die mynsche  
breypende en seggende **Gebē**  
dyt soe moet hy syn want hy  
alle dynck wael gedaen heeft  
en gemact heeft want die do  
ue heeft hy doen hore ind stōmē  
doen spreekē toe wetē **Alle** die  
goen die hy genesen wolde  
want al ist dat hier nyet ver  
claert en wort dan van eyn  
douē en stōmē **Nochtan** wa  
re daer voel douē stōmē bly  
dē tropelē en ander cranck  
mynsche genesen **Mer** onder  
hem luyden was een die doof  
stom en besetē was daer of  
die genesynge alre meest toe  
verwonderē was

### Moralizaty en leerminge

**G**eeftelick wort by desen  
douē en stōmē vstaen die sin  
dige mynsche die wilcke doef  
is want hy stopt syn oren o  
got nyet toe hore spreken by  
predicatie oft heilige scrifte  
of by gotlickē inspiratie wāt  
by dese drie manre sprecht  
ous got toe ind doef synde  
**En** hem nyet en hore **Dit** sy  
sy doef want sy gade nyet voel  
waelbadē hem roepende nyet  
en ~~hore~~ antwaerdē myt  
danckbaerheidē dat bekenen  
de **Doe** is dan die ongehorfa

mynsche doef **En** die ondanc  
baer mynsche **Stom** is toe wetē  
die oer oren noch mont nyet  
op en doen **Om** die waerde  
gatz toe hore en toe spreken  
**Mer** by dē genakē xpi soe wer  
den beide die letselē en wech  
gedaen **Want** wāneer xpus  
by synre gratie geraect dat  
herte des mynsche: soe wort  
hy oitmodelickē gehorsam  
denoetelickē gade lauende  
**I**tem soe werdē wy vort mit  
eynde geleert ydel glorie der  
mynsche toe vlijen toe wetē  
ist dat wy eninge tyt yt laue  
lyck doen dat wyt nyet en doe  
tot lof der mynsche **Mer** dat wy  
vberge en swygen sullē ind  
dyt comt alle contrarie **Wāt**  
meer werdē sy gepresen die  
oer guede werckē vborge wil  
lē haldē **Dan** die goen die sy o  
ydel glorie openbaerē willen  
**Ist** dat **Hy** die glorie der werlt  
vliet soe volgt sy v mer sy vā  
v ind vliet sy **Daer** om seit scē  
Augustin den goenē die doch  
de heeft: soe ist eyn groete doch  
de die glorie der mynsche toe  
vsmacde **Want** dyt vsmacde  
is bekent mit ansicht gatz **En**  
die goen die vsmact die oer  
~~del~~ delen des prysers die  
vsmact die die vmetenheit  
der quader vmoeders **En** yt

en is geyn waerachtige docht  
dan die treckende is totte eynde  
de daer des mynsche meest gnet  
is **En** crisostom<sup>9</sup> seit dat die y-  
del glorie listich of bedriech-  
lic is vblindende dat herte  
der goeire die daer af gena-  
gen werde **Doe** ons seit hy wa-  
ke en aenemie de syne der on-  
moedicheit die ons van gode  
gegeue is **Laet** ons voel my-  
sche glorie vsmaden want  
geyn dynck en maet de my-  
sche alsoe spottiche en oneer-  
liche noch alsoe vol confusie  
als dese passie doet **Want** ghe-  
toe hegere dat is sonder glorie  
toe syn: myt waerachtige  
glorie dat is toe vsmaden  
en geyn sorge daer va toe  
heby **Mer** totte goene dat  
got belaget alle dynge seg-  
gende en doen **Want** soe  
moeghe wy dat loen ontfan-  
ge van de goene die neerste  
liche onse dynge aensiet als  
wy toe vrede syn allen va  
hem als aensiende **Gebet**  
**Here** Ihu x<sup>e</sup> die entecht die  
quaede achter laetste wilt  
come doer sydon der predi-  
cacie totter zee van galilee  
Des rouwe der bidste des  
genoch doens en des aner-  
gancs tussche beide eynde  
der caritate die toenende in  
die x gebaede: en aengert  
ons ter syde der schaere der

niemdy uoliger betornste  
**steet** de vinger der beschei-  
denheit in die oren ons vstas  
en den smack der wysheit  
in den mont onser bekeerte  
**Op** dat die banden onser ton-  
ge ontbonden werde tot be-  
lichte en dat wy spreke moe-  
ge op rechteliche mytte waer-  
de en mytte werke myt en  
drachtich synde van wille  
**En** schouwe moete wy den  
lof der mysche **Op** dat die do-  
doue moete hoere by bekeer-  
inge Iud die stome spreken  
by blydinge **Ame**

**Woe** dat die gebindide Ihus  
vsaede iij **En** mysche myt vij  
brode **Dat** lxxxviij capitel

**M**er nae als die ge-  
bindide Ihus xxxij  
naer alt was soe  
geschiedent op eyne sonen  
dach den dertienste dach in  
april die mane xxij dage h  
hebbende **R**

**S**oe is die gebindide Ihus  
in die wildermisse gegaen en  
daer sittende om he toe ver-  
rusten **Doe** is eyn groete  
schaer van volck tot hem ge-  
come wt alle stede en dorpe  
van de lande **En** sy hebben  
myt hem gebradst voel ma-  
ke en besette mysche tropel  
en siecke van alle gebreke  
om vande gebindide Ihus  
vtrouwt en gesont gemact

toe werde **E**n die gebēdide  
 hē die heeft sy alle gesont ge  
 maect dat wilcke bydē volck  
 gesien is **D**oe hebben sy hem  
 van dē seer vrvondert ind sy  
 hebben got gedancet en ge  
 lauet **E**n die gebēdide **I**hus  
 die heeft syn discipulē tot hē  
 geroepē seggende **M**y ont  
 fermt oft ianert aū dese  
 schaer **W**ant sy hebē nu  
 nu dūc dagē lanck genolget  
 en sy en hebē myet geten  
**E**n ist dat ic sy sendē vā my  
 vlaete oft toe huys waert  
 sende aldus muchterē oft hon  
 gerich synde sy sullē onder  
~~honger ontbrece~~ wege vā  
 hunger ontbreckē **W**ant  
 die somyge van hem luydē  
 warē van vern getomē **E**n  
 syn discipulē hebē hē geant  
 waert seggende **W**oe solde  
 men dese luyde myt broe  
 de moegē vsaedē: hier mē  
 wildermisse synde **E**n die  
 gebēdide **I**hus heeft hē luy  
 dē gevraget seggende **W**oe  
 voel broet hebdi hier: sy  
 seidē vij ind luttel cleys wyf  
 sche **D**ie gebēdide **I**hus ge  
 boedē dat men dat volck  
 solde doen sittē op die eerde  
**E**n hy heeft grāde gelanct  
 en die vij broedē genamē  
 op dat sy by dē genaecken  
 synre gotlicker handē ver  
 mēchquoldicht solde werte

**E**n hy heeft sy gebēdyt en ge  
 bracken en heeft sy alsoe ge  
 brackē synē discipulē gege  
 uē om dat sy den volck daer  
 van diene en ge nē soldē **E**n  
 sy hebber alsoe gedaen ind  
 daer warē eni wemdy wyf  
 kenē en **I**hus gebēdide sy en  
 deden sy den luydē geuen  
 en sy hebē alle gettē ind sy  
 synt vūolt en vsaet geworde  
**E**n sy hebben van dat mer  
 blyff genolt en den volck e  
 af gedragē vij kornē of man  
 dē vol **E**n deser die daer ge  
 ten hadden der was otrynt  
 iij dusent **E**n als sy aldus  
 vsaet warē soe heeft hem  
 die gebēdide **I**hus verloff  
 gegēn en toe huys waert  
 laeten rensen **W**ant myt  
 myt sulcke v wonderē en  
 suetticheit des hertē waerē  
 sy **I**hm aenhangē dat si myt  
 van hem scheydē en woldē  
 en hadde hyt hem myt be  
 ualē **D**ie mynsche **E**n  
 is dyt myt dat seluc ewā  
 gely of teyken daer vū af  
 geset is **S**criptura  
**E**n trouwē neent want  
 dat eerste geschiedē in den  
 somer **E**n op ten eersten  
 dach in den april op eniē  
 sonen dach die man alt  
 wesenē xxij dagē als dat  
 hoy op den velde lach **E**nd  
 dyt geschiedē en ge viel mē

wynter op en saterdach die  
mane alt wesende xij dage  
**E**n mit eerste soe en waeren  
myet meer dan vyf broede  
en twe vusche **E**n daer ware  
vyf <sup>4</sup>) mynsche ysact ind xij  
korne vande aublaef geblene  
**E**n in dyt stuck en synt myet  
meer dan iij <sup>4</sup>) mynsche ge  
west ind daer synt vij brote  
gewest **E**n vij korne geblenen  
en an geschote **Meditatie**  
**en Leermete**

**I**n dese dat die suete he **I**hus  
seide **M**y ontfermt der schare  
soe meret **M**ynsche dyt toe  
syn een woert van groter  
myne en suetticheit comende  
wille byneste meerd des herte  
xpi **E**n alsoe gerakende dat  
byneste onser herte want ten  
is nyemant ander die onser  
ellenden ontfermet alsoe got  
onse scheyper doet **W**ilcke  
ontfermherticheit gaet bane  
alle syn wercke **E**n alsoe had  
hy medelyde als waerachtich  
mynsche ind hy ysaden dat  
volck als waerachtich got **D**ie  
rede daer af was oer lanck  
moedicheit in hem nae toe vol  
gen toe wete drie dage inder  
wyldermisle en oer groete noit  
die sy hadde **I**nt wilcke schiene  
de is oer groete deuocie tot  
**I**hus en myt woe groete beghe  
te begerte dat sy hem aenhy  
gen aenhozende sy suete leerm

**U**te

en aenschouwende sy mynlic  
aensicht **E**n aensienende sy wo  
derlike wercke totte wilcke  
sy alsoe groete begerte treffe  
dat sy op oer gebreck myet soch  
noldich en ware: en blene iij  
dage myt **I**hus inder wylde  
misle sonder wysse **M**oe  
ralizati en Leernge

**H**ier om want die schare  
van de volck **I**hus volgende  
drie dage: op dat hy oer siecke  
genesen solde **I**st dattu mysche  
wilt wylste dyn geestelich siecke  
de genesen toe werde soe vol  
get oit den heren geestelichen  
drie dage **D**aer af de eerste  
dach sal droefheit des rouwe  
den andere schenke d' biech  
te **D**ie derde arbeit des genoe  
doens **D**it synt die drie dage  
in den wilcke me gaet in die  
wyldermisle der penitencien  
om offeren een bequame sa  
crificie **E**n om van hem ider  
zielen genoeet toe werde by sy  
re gracen **G**ebet

**H**ere **I**hus x' ontfermt v  
auer die schare vande rouw  
te en beghinende vande recht  
uerdicheit en vort gaende va  
den volcomende en contempe  
rende by drie dage des berou  
wes en der bichte en des ge  
nochdoens **E**n by victorie d'  
werlt des vleissch en des du  
uels by gesichte lichamelike  
ymagineerlic en geestelike  
v'wachende genade gracie

en gtorie **O**hē v̄saet die eerste  
myt bescheydender soordjuoldic  
heit: hoede vrese begheerten en  
wrake **V**ersaet die tweede by  
den geest der vrese der gveder  
tierenheit kēnisse stercheit racht  
v̄stantē en wylheit **V**ersaet  
die derde **E**n by die drie gauen  
~~des lichaems hier m haepē die~~  
~~wassen moit inder toecomēd~~  
sielē en vier gauen des lichaems  
hier m haepē die wassē moit  
inder toe comēder zalichheit **A**n

**W**ā dē blyndē vā bethsanda

**D**at **Lxxix** capittel

**I**s die gebēdide hē  
**I**hū desē schaeren  
aldus v̄saet synde  
van hem v̄laetē hadde **H**oe is  
hy myt synē discipulē toe scepe  
gegaen sijn syn ge comē mt  
lant van dalmanacha en leit  
mt eende vā dat lant van  
magedam

**E**n die pharizeen daer syn  
de die syn tot **I**hū getomē myt  
wt mynē mier om hē lafē toe  
legge en toe berispen **E**n sy  
hebben tot **I**hū gesent aldus  
**I**st dattu biste xps en die gatz  
soen soe toene ons ey teckē  
vande hemel willende **I**hū  
tempterē **E**n die gebēdide  
**I**hū hem v̄suchtende en an  
mytz oere quaetheit hem be  
droeuēde die heeft hē geant  
wort seggende ald' **A**ls anet

is soe segget hy **I**t sal claer weder  
syn want die hemel is roet war  
dūc wille alsulke teckē des  
auentz is ey bewys vā schoenē  
toe comender daerheit van tiste  
**E**n des morgens seide hy soe segdi  
**I**t sal tempeest syn want die he  
mel blyncket en dūc wille ist dat  
ey teckē vā tempeest **O**f hy seg  
gen wolde **G**y weettet die tytē  
toe bescheydē wtte teckenē des  
hemels daer hy myt m geleert  
en sydt vnr seggende claer oft  
regen **E**n voel meer soldt billic  
my weten toe syn waerachtelic  
ke xps doer die heilige screyffte  
der wet en der pphete daer m  
hy geleert sydt **D**aer om seide  
hy vort dat aensichte des hemels  
weet gi toe oerdele dat is die  
steltheit der licht toe wetē by  
teckenē die nochtans bedrech  
lick sy **M**er die teckenē d' tyden  
toe wette myns toe comste van  
den pphete vnr gesent die en kent  
hy myt toe wetē myt ongelomd  
heide en mīdicheit **E**n alsoe heeft  
die gebēdide **I**hū desē phari  
zeē myt oere geselschap gelactē  
en hy is myt synē discipulē we  
der toe scepe gegāen en is an  
dat water van genezareth ge  
uare **E**n als sy an dat water  
getomē warē soe bedachten  
hem die discipulē dat sy geu  
broet myt hem genamē en  
haddē **E**n dat sy al daer mt scepe

myet meer dan een broet en had  
de **E**n die gebūdidē **I**hūb die  
seide tot synē discipulē en gebo  
de hem dat sy hem soldē wach  
ten vanden phariseen en vā  
herodes deessē. Die mīsche  
**W**at is dat toe seggen wat  
meent die gebūdidē heer myt  
desen deessē **S**criptura  
**O**m wael toe vstaen soe is toe  
wetē dat deessē myet anders  
en is dan vsuert en ~~vūlt myt~~  
vūypt mele **E**n als dat vūypt  
meel myt reynē en gnet meel  
gemeniget woert: soe duetet  
dat guede meel hem vheffen  
en op gaen **E**n alsoe die phari  
seen vol quader hōndie en  
gherichēde en quader leerm  
gen warē: en soe oit sonnge  
vande ioden warē haldende  
en dwalende seggende **D**at  
herodes messias solde wesen  
daer van die pphete gespra  
kē gescheenē hadde **A**ldus soe  
was des gebūdidē **I**hūb me  
mige dat sy hem vande phari  
seen en quade ioden wachte  
solden dat sy by den en oere  
quade leeringē en vurnemē  
myet vleyt en solde werdē **D**ie  
gebūdidē **I**hūb die meide hy  
solde hem luydē wael van  
broede besorgē alst hem noede  
wer **E**n als die discipulē ho  
den dat oer hē en meester hē  
luydē seide dat sy hem wachte

solde van herodes den pha  
riiseen en herodes deessē  
soe meynde sy dattet syn wil  
le gewest waer dat sy hem  
wachte soldē vande pharsee  
en herodes broet **D**ie gebū  
didē **I**hūb dyt vstaende heeft  
tot synē discipulē gesent **W**ar  
om soe fantaseerdi waer o  
soe twynelt gy cleyen van  
geloene om des wille dat  
gy geyn broet en hebt **O**ft  
hy seggē wolde **E**n kent di  
of en vstaet gy myet synt  
v hertē vbluyt en meret gy  
myet **H**ebdi myet oge en en  
siet myet en hebdi geyn oze  
en hoert gy myet ist v ver  
geetē en gedynck v myet dat  
it vyf brode brack ond vyf  
dusent mīsche **W**oe voel ho  
uē vol stuckē warē by v vā  
dat aū blyef vande stuckē  
genamē **D**ie discipulē die  
antwaerdē en seide xij **I**hūb  
seide vort **E**n dat it oit vij  
broedē onder iij **W** mīsche  
deylde toe wette m soe dan  
ger manerē dat sy alle ga  
der vsaet warē **E**n woe voel  
ma ndē vol stuckē naentdi  
weder van dē brode **D**y at  
antwaerdē vij ma nden  
**I**hūb die seide hem luyden  
weder **W**oe cometet dat gy  
myet en vstaet **R**echt of hy

of hy seggen wolde **Arme**  
 herten en meret gy niet dat  
 ic soe wael als nu dyt een  
 broet vmeerdere mach als  
 ic tot anderen tijde ander  
 broet gedaen heb **En** mytte  
 soe quaem die gebindide **Ihs**  
 en syn discipule in die stat  
 van bettysayda **En** daer hebij  
 die luyden vander statt eyne  
 blynde mā vnr **Ihm** gebracht  
 hem biddende mytte geloue  
 en gueder ymicheit **Dat** hy  
 den blynde wolde aentaste  
 want sy warē in den gelo  
 ue dat die blynde mytten  
 aentasten gesont solde wer  
 de **En** onse hē **Ihs** die heeft  
 hem witter strate daer sy i  
 warē geleit **En** hy heeft sy  
 hande opte blynde geleit en  
 in des blynde oge gesprocken  
 gehadt **Jhd** vragende de blynde  
 of hy yt sage **En** die blynde  
 die antwaerde hem **Ik** sie  
 die luyde wandelē als bomē  
**Die mynsche** **Proe** vstaec  
 ic dat **Scriptura** **Die** blynde  
 en sach noch niet volco  
 melike en daer **Mer** hy sach  
 duysterlic gelick men by nach  
 te of van vern siende is **En**  
 daer om leide die gebindide  
**Ihs** ander werf syn hant  
 opte blynde **Jhd** hy beghen  
 claerlickē toe sven en syn  
 gesicht is hem claerlic wed  
 gegene **Die mynsche** **war**

om en vlichte die gebindide  
**Ihs** desen man niet ten  
 eerste mael **Scriptura**  
**Daer** en is gern twyfel aē  
 die gebindide en almoegende  
 hē en hadde desen blynde niet  
 te ierste en niet eyne warde  
 moegen siende makē in dē  
 hy gewolt had **Mer** hy heeft  
 wille toene syne discipulen  
 dat sy noch niet volmacht of  
 geheel siende en warē **En**  
 al wast soe dat sy eens deels  
 siende geworde warē by die  
 leeringē van **Ihm** oerē meest  
 en syn teikenē en myrakelē  
 dat sy naemaels noch bet sie  
 de en vstandelre solde werde  
 toe wete nae die passie en v  
 ryllemisse van **Ihm** oerē meest  
**En** als sy dē heilige geest ont  
 fange solde hebij en ten ande  
 re om toe betykenē des  
 mynsche mwendige blyntht  
 in vstaende die wilcke allem  
 selen en schoen van grade  
 vlicht moet werde **Domyge**  
 die wille segge dat dese blynde  
 en die goen die hem gebracht  
 hadde int eerste gerne vol  
 comē geloene en betrouwe  
 in **Ihm** en hadde **En** dat die  
 gebindide **Ihs** die gesontht  
 in soe danyer manieren  
 vtoech op dat sy by den myd  
 del volcomē geloene en betrou  
 wen crugē solden **En** dese  
 blynde mā siende gemact

siende **D**oe heeft gebindide **I**hns  
hem toe huys gesent **E**n heuet  
hem benale geladit myet op  
ter straete toe gaen: mer in  
synē huys toe blyue om toe  
toene **D**at hy van synre gra  
tie en guede wercke gey my  
schelick lof en begeerte

**M**oralizatie en leeringe  
**G**eeftelick by dese ynnelick  
ke iode soe werde vstaen die  
geyn die hem van anderen  
mysche dyngē onder wycke  
willen en van oere eygenē  
conscientie **D**aer sy in solde  
moegē lesen en oerdelende  
sy nyet **D**aer af seit scē **I**hero  
m<sup>9</sup> nauwe suldy yemant vy  
den die eyn onbegryppelick  
leue toenten wilt toe leyden  
hy sal eyns anders vrende  
leue begryppē **E**n alsoe heeft  
dyt quaet der mynsche her  
ten benangē soe dat die goen  
die van anderē sūde vern  
gescheyden syn in dyt gebret  
ke vallē des in eynē vrende  
stryck des viants **W**oe wael  
nochtan dat alsoe scē **A**ugus  
tus seit lanchcker is dat her  
te den bekent is syn eygen  
tranchheit **V**an die onder suet  
ket die constellatie des hemels  
en die fundament der eerde  
**H**ere **I**hū x<sup>o</sup> doet **G**ebet  
myt my een teuckē dynre pas  
sien mit guede **O**p dat ic my  
daer by genoelē moit en v

troiste **O**broet des leuens ge  
ne my altyt **E**n by dynre mi  
nē vstaet toe werde op dat  
ic toe my socholdichlike  
sy van lichamelicker spysse  
of enge tythlike solacē **O**  
blyucentheide der vaderlick  
glorie vlichtet my hert myte  
lichtē dynre gotlicker gracie  
**E**n vloest my van alre dwa  
lyngē en stricke des viants  
en wilt my schuyckē in den  
wech der waerheit en der  
rechtādicheit en der ewiger  
salicheit **A**me **W**oe scē  
peter was bekende dat die  
gebindide **I**hns was die soen  
gatz **D**at ic capittel

**I**s die gebindide  
here **I**hū alt was  
dertich ier **D**  
**D**oe geschiedent optē  
xxix dat van **I**ulio dat hi quā  
mit eynde van dat lant vā in  
deen genaemt cesarea phillip  
pi toe welck mē als nu pauc  
as noemt **E**n al wast dat hi  
alle dynck wiste ind vnr hem  
nyet vborghē en was want  
hy kenre was en is van allē  
hertē en sprackē **E**n alsoe toe  
der tyt voel sprackē van hē  
onder den volck was: soe  
wolde hy syn discipulē apenē  
en kenlike makē wie hy was  
**O**in hem en ons in dē heilige  
geloue toe sterckē **D**oe heeft  
hy tot synē discipulē geseit

vrāgende **I**ae wat segghe die  
 mynſche dat des myſchen  
 ſoen is hem ſelue **meynende**  
 daer mede meynende die  
 alleynne eynde mynſche ſoen  
 is **O**p wylcke vraghe ſoe wa  
 ren die diſcipulē antwāerde  
 de **H**ere ſomynge die ſegghe  
 dat hy is **Johānes baptiſta**  
 toe wetē vander doot vrese  
**D**ie anderē dat hy is **helias**  
**D**ie anderē dat hy is **ihherem**  
**as** oft een van den anderen  
 whete toe wetē van der doot  
 vresen ſynde **A**ls **J**hūs dese  
 antworde hoerēde: ſoe ſei  
 de hy weder tot ſynē diſcipu  
 len **M**er gy wat segghy vā  
 my toe wetē die lange by  
 my gewest sydt **E**n my tei  
 kenē geſien en leere gehoort  
 hebt **D**inte **peter** myet wach  
 tende nae dat veraet ſynre  
 mede broederē heeft **J**hū  
 geantwoert segghende **H**e  
 du biſte xpus des leuēde gatz  
 ſoen: dat is du biſte eyn my  
 ſche ziel en lyf hebbende **E**n  
 du biſte die ſoen gatz van  
 eynde natuerē myt got dy  
 en vader **A**ls **peter** dyt al  
 dus myt vuyringer herte  
 geſeyt hadde: ſoe ſeide **J**hūs  
 weder tot hem aldus **S**y  
 mon **ians** ſoen ſalich biſtu  
 toe wetē om dyt toe bekenē  
 en behydē des heilige geloofs  
**W**ant dyt en heeft dy geē

vleſch of bloit geopenbaert  
**D**at is dyt groete vſtant en  
 comt dy van dynē alderē  
 myet noch van eeniger my  
 ſcheliker leerminge **M**er my  
 vader die in dē hemel is die  
 heeft dy geopenbaert **E**n  
 myt deſen ſoe noemden die  
 gebūdide **J**hūs myt eenen  
 anderē naem hebbende en  
 geestelic vſtant **I**ck segghe  
 dy dattu peter biſte en op de  
 ſen harde ſteyn ſal ic funde  
 ren myn kercke **E**n die porte  
 der geenre die benede ſyn en  
 ſullē tegens oer myet conē  
 gehalde oft moeghe weder  
 ſtaen toe wetē teghe my ker  
 ke **E**n ic ſal dy geue dē sloe  
 tel des ryx der hemelē ind  
 wattu byndes op ter eerde  
 dat ſal gebondē weſe mē  
 hemel **E**n dat goen dattu  
 ontbyndes op der eerden  
 dat ſal ontbondē weſe mē  
**D**ie mynſche **B**eit woe  
 ſal ic dyt vſtaen dat xpus  
 du biſte peter en op dy de  
 ſe ſteyn ſal ic myn keerde  
 fundere **S**criptura **D**ie  
 gebūdide **J**hūs is die vaſte  
 ſteyn: ſoe wat op hem ge  
 fundeert wort en vgaet  
 minner **E**ne harden ſteyn  
 is in latine genant petram  
 en wt deſen: ſoe noemden  
**J**hūs petrus hem dē naem  
 wt dē genende **O**f hy ſegghe

wolde **D**u peter als dynē name  
van my ontfangende en my  
bekenende en bliende **D**u salt  
myn stede haldē hier op der  
eerden: du salte dat hoeft vā  
mynre kerckē wesen **D**ie nē  
poerte dat syn die in gāghe  
der sūde den en sullē dy en  
dynre macht die ic dy noch  
geue sal nyet weder moege  
staen **W**ant ic sal dy geuen  
den sloetel des ewighe lenē  
toe wete **I**ck sal dy geue  
macht en wijsheit om die sin  
derē toe ontbynde van oere  
sūde: soe lange sy in oere  
lenē sullē wesen **D**u salte  
dit macht hebē hier op der  
eerde toe bynde dat is toe ge  
biede **E**n watte als dan hier  
op der eerde bynde en gebie  
den salst dat sal by my gēhal  
den werde vnr gebōde en  
gebaede in alsulcke schyn als  
oft ict selue gedaen had **D**ie  
mynsche **G**af die gebōde  
**I**hūb peter op die **D**re volto  
mē macht om toe ontbynde  
en toe bynde **S**criptura  
**N**een hy meer nae der hant  
als hy nae syn vrysemisse tot  
synē apostelē en discipulē sei  
de ontfanget den heiligen  
geest hem allē makende bis  
coppē **D**ie mynsche **W**ier  
spreect **I**hūb int gemeyne  
tot alle die anderē discipulē  
haddē sy dit die selue macht

die sē peter belanet was  
**S**criptura **E**n trouwe me  
sy **W**er sonderlynghe gaf  
xpus sē peter dese macht  
op dat die heilige kercke pri  
cipalē en stadt halder gatz  
hebben solde **D**aer alle de lede  
der heiliger kerckē in trouwel  
oft trouste toe vlien solde **E**n  
alsoe maecte hē xpus synē stat  
halder en prince d' apostelen  
als hy tot hem seide **W**eidet  
of voedet myn scapē dat is  
west heerde en behneider vā  
hem allē **E**n als die gebōdi  
de hē **I**hūb hē hūde hadde  
doen vstaen dat hy die goe  
was die in der wet belacst  
was die dat mynsche hake ge  
slecht vlossē solde van de ewi  
ghe doot toe wete **D**at hy die  
soen gatz was: soe benael hy  
synē discipulē dat syt nyet  
vort seggē en solde dat hy  
xpus waer **D**ie mynsche  
**W**aer om dat **S**criptura  
**H**adde **I**hūb xpus van alle  
den volcke opelickē beken  
tgewest vnr die soen gatz  
sy en haddens nyet gecruust  
noch gedoot **E**n wy en ware  
nyet vloist geweest: **I**nd daer  
om wolde die gebōde here  
eerst gepassit en gecruust we  
sen **O**p dat hy nae beken  
solde werde om des mynsche  
wylle gestorue toe wesen  
**E**n dyt vboet gedaē **D**

synde soe began die heere **Ihūs**  
 synē discipulē toe seggē **Woe**  
 dat hy tot iherosolym gaen moeste  
 en daer voel hyde toe weten  
 geuange werde bespēgē ge  
 wroecht ont cleet gegheeselt  
 en weder proeft van dē priester  
 en schrybē der priesterē die hē  
 leueren soldē den ruytē **En**  
 gedoit werde in dē cruce en  
 ten derde dage vryssen: **Jnd**  
 dyt vnr seide **Ihūs** synē disci  
 pulē op dat sy hem naemachs  
 myet toe seer bedroenē en sol  
 den **Mer** dat sy myt synre v  
 ryssē gesteret solden iwerdē  
**En** peter dyt horende wyllen  
 de dat belettē: heuet dē gebū  
 vde herē om getaegē hem al  
 leen spreckende en seggende  
 by manerē van vmanē **Here**  
 dyt moit vern van dy syn of  
 wesen **Of** hy seggē wolde ist  
 en behoert myet dy die biste  
 kpius die statz soen dattu soe  
 schandelickē doot soldes hē  
**En** myt dat peter dese warde  
 sprack: soe keerde hem **Ihūs**  
 een weinich om nae peter en  
 seide tot hem **Ganck** nae my  
 zathanas want dy biste ern  
 schande of onschickheit: dat  
 is dy vtozenste my **Jnd** dy ge  
 ues my oer sake van toern  
**Want** in desen en smactstu  
 myet dat gotlickē is mer dat  
 mynschelickē is **Die** mysche  
**Dyt** is toe vronderē want

als my soe heeft die gebūvde  
 here peter soe groetelicken v  
 henē en my ter stont soe noet  
 hy hem sathanas **Scriptura**  
**Ick** wilt dy seggen zathanas  
 is soe voel toe seggē als aduer  
 sant: dat is die goen die con  
 trari is **En** want **Ihūs** vur  
 ons allen sternē wolde **Jnd** pe  
 ter synē doot belettē wolde al  
 dus was hy in dat stuck con  
 trari **Ihu** en daer v seide **Ihūs**  
 tot peter: ganck sathanas nae  
 my toe wetē dat hy hē volgē  
 solde in syn leermige en patien  
 tie **Of** hy seggē wolde **En** wēt  
 mynē wyssle myet contrari  
 my wille is toe sternē vur  
 die mynschē: latet dy lief we  
 sen en seette dynē wille in dē  
 mynē **Moralizatie**  
**I** desen exempel ons liefs  
 herē **Ihūs** soe salstu **O** mysche  
 alle die goen vur vande  
 halden die om lichamelike  
 vlichtynge of vtrouynge  
 dy soldē wille astreeckē vā  
 der docht en van geestelick  
 oeffenige **Want** ghelick **Ihūs**  
 hier peter beryspt den hy ge  
 proeft en getrouwe vonden  
 hadde **Doe** en sal nyemant  
 oit vry wille syn van berys  
 pyngē synre gebreckē ende  
 quaetheit al ist dat hy oit guet  
 gedaen heeft **Origenes** spre  
 kende op dat wort dat **Ihūs**  
 hem om keerde doe hy peter

beryspte **K**ede ist want wen  
got mynt den castyt hy

**E**re **I**hu x<sup>o</sup> den **G**ebet  
see peter belet heeft toe syne die  
waerachtighe gatz soen ic on  
werdige belye dy myt alre her  
ten en monde **W**ant hi biste  
xpus des leuende ewige gatz  
soen **E**n ic biddy alre gueder  
tierensse he: gene my dat ick  
mytte wercke dy myet lochene  
de getrouwe moit werde ge  
noudē **O**p dat ic dyn benedic  
tie vryghe myt see peter en dat  
ic vast in geloue en in de wer  
ke myt hem bliue tot int eyn  
de **A**m **W**oe dat **I**hu

**o**ns vmaent dat wy hem vol  
gen sullē **D**at xxi capittel

**A**ls die gebinde he  
**I**hus die heymelich  
van synre toe com  
me der passie geseit hadde ons  
berisende dat hy eyne ygelic  
ken synē vrye wille heeft ge  
geue **E**n niemant en begeret  
toe dwynge tot wael doen  
huid van ons alle begerende  
is willich en myet bedwonge  
dienske **D**oe heeft hy te vryge  
serene daghe tot synē discipulē  
en totte gemeyne volck geseit

**O** **D**oe wie dat my volge wil toe  
wete by my wendiger begerde  
en by wendiger naeosyn  
ge **D**ie vlochene hem selue dat  
is syn vstant syn begerde en  
synē engene **w**ille syne myt

vriemige synē engene wille **E**n  
drage syn cruce toe wete by  
lyden in den licham by com  
passie myt synē eue naeste en  
hy volget my nae **T**oe wete  
dat hy achter laet alle vleis  
schelike en werldlike dinge  
en begerde dat hy alle lyden  
~~deser werlt~~ deser werlt op he  
aen comēde oitmoedelicken  
en lydsaelmickē om mynen  
wille vdrage **E**n myt dese seide  
**I**hus voort aldus **W**ie dat syn  
ziel behalde wyl die sal sy v  
liessen **E**n wie dat syn ziel v  
liest om myne wille die sal sy  
vrynde wat helpt de mynsche  
of hy alle die werlt wone  
en dat hy synre ziele schae  
de of komer dede **D**ie mysche

**D**yt luyt wonderlike mit v  
staen **S**criptura **W**ant  
soe is dat die ziele de licham  
syn leue geeft soe ist toe ver  
staen aldus **D**oe wie syn leue  
myschelike leue onderhal  
den en beware wilt i deser  
tut dat myet belastende myt  
penetencie **E**n mer vkie  
de got toe vtoerne: dan om  
synē wil toe sterne: die sal sy  
ziele vliessen toe wete nae de  
se tut en vry eyn cozt leuen  
sal hy comē totter ewiger  
voit **M**er wie dat syn ziele  
dat is syn tegenwerdighe  
synlike leue vliet dat be  
lastende myt penetencien en